

**«Қазақтеңізкөлікфлоты»
Ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» ЖШС**

Жекелеген қаржылық есептілік

*2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқтаған жыл үшін,
тәуелсіз аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсiз аудитордың аудиторлық есебi

Жекелеген қаржылық есептiлiк

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп.....	1
Жиынтық кiрiс туралы жекелеген есеп.....	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп	3
Капиталдағы өзгерiстер туралы жекелеген есеп	4
Жекелеген қаржылық есептiлiкке ескертпелер	5-41

Shape the future
with confidence

«Эрнст энд Янг» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., А15Е3Н4
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 5960
BSN 041140002277
ey.com/kz

ТОО «Эрнст энд Янг»
пр. Аль-Фараби, 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, А15Е3Н4
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 5960
BIN 041140002277

Ernst & Young LLP
77/7 Al-Farabi ave.
Esentai Tower
Almaty, A15E3H4
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 5960
BIN 041140002277

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«Қазақтеңізкөлікфлоты» Ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің Басшылығына, Қадағалау кеңесі мен Қатысушысына

Пікір

Біз «Қазақтеңізкөлікфлоты» Ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің (бұдан әрі - «Ұйым») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, жиынтық кіріс туралы есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭСК) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз осы талаптар мен БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және Қадағалау кеңесінің қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық қаржылық есептіліктің ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Қадағалау кеңесі Ұйымның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмаланулар адал қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;

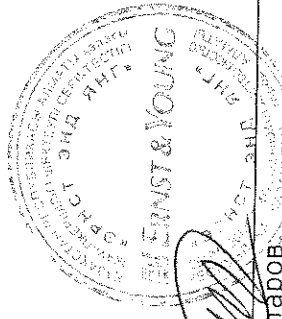
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Қадағалау кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Динара Маләева
Аудитор

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 2016 жылғы 25 ақпандағы
№ МФ-0000323 біліктілік куәлігі

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға
арналған мемлекеттік лицензия сериясы
МФЮ - 2, № 00000003, Қазақстан
Республикасы Қаржы Министрлігімен
2005 жылы 15 шілдеде берілді

А15Е3Н4, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2025 жылғы 28 ақпан

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша

Мың теңгемен		Ескерт.	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Активтер				
Айналымынан тыс активтер				
Негізгі құралдар	5		12.882.560	15.399.140
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	6		443.472	455.842
Материалдық емес активтер	7		45.772	51.973
Бірлескен кәсіпорынға инвестициялар	8		7.584.353	7.120.046
Пайдаланылуы шектеулі ақша қаражаты	9		1.000	1.000
Басқа да айналымынан тыс активтер			41.274	57.580
			20.998.431	23.085.581
Айналымдағы активтер				
Қорлар	10		189.209	419.197
Пайда салығы бойынша алдын ала төлем			843.953	431.886
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	11		2.964.506	1.842.987
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13		9.868.073	3.673.311
Басқа да айналымдағы активтер	12		2.391.117	1.189.255
			16.256.858	7.556.636
Активтер жиыны			37.255.289	30.642.217
Капитал және міндеттемелер				
Капитал				
Жарғылық капитал	14		18.625.721	18.625.721
Бөлінбеген пайда			16.614.571	9.583.108
Капитал жиыны			35.240.292	28.208.829
Ұзақ мерзімді міндеттемелер				
Резервтер			48.955	65.261
Пайдаға салынатын кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	23		476.673	588.967
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер			55.235	-
			580.863	654.228
Қысқа мерзімді міндеттемелер				
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	15		910.885	1.465.473
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	16		523.249	313.687
			1.434.134	1.779.160
Міндеттемелер жиыны			2.014.997	2.433.388
Капитал мен міндеттемелер жиыны			37.255.289	30.642.217

Бас директордың м.а./Қаржы директоры

Бас бухгалтер

Г. Сүлейменов

А.О. Бекжанова

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП**2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін**

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл
Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім	17	22.202.741	9.659.861
Жалға беруден түскен кіріс	18	1.323.989	7.279.263
Түсім		23.526.730	16.939.124
Көрсетілген қызметтердің өзіндік құны	19	(19.323.102)	(17.640.476)
Жалпы пайда / (зиян)		4.203.628	(701.352)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	20	(1.596.640)	(2.052.742)
Өткізу шығыстары		(96.257)	(5.478)
Құнсыздану залалы	5	(2.200.990)	(895.216)
Басқа да операциялық кірістер	21	206.566	388.628
Басқа да операциялық шығыстар	21	(98.058)	(94.971)
Операциялық пайда / (залал)		418.249	(3.361.131)
Қаржылық кірістер	22	205.665	175.304
Қаржылық шығыстар	22	(1.236)	-
Бірлескен кәсіпорынның кірісіндегі үлес	8	464.307	48.279
Бағамдық айырма, нетто		996.040	130.790
Дивидендтер бойынша кірістер		14.110.101	6.762.354
Салық салынғанға дейінгі пайда		16.193.126	3.755.596
Пайда салығы бойынша шығыстар	23	(1.801.663)	(2.939.370)
Бір жылғы пайда		14.391.463	816.226
Салықтарды шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны		14.391.463	816.226

Бас директордың м.а./Қаржы директоры

Сүлейменов

Бас бухгалтер

А.О. Бекжанова

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	2024 жыл	2023 жыл
Операциялық қызмет			
Сатып алушылардан түскен ақша түсімдері		23.195.487	19.534.190
Өнім жеткізушілерге ақшалай төлемдер		(18.066.617)	(17.203.703)
Жұмыскерлерге ақшалай төлемдер		(1.575.398)	(1.422.391)
Бюджетке ақша төлемдері және басқасы		(878.050)	(2.009.008)
Пайдалануда шектелген ақша қаражатының түсуі		–	1.031.442
Алынған пайыздар		149.170	149.008
Төленген пайда салығы		(2.327.419)	(3.209.315)
Операциялық қызметтен түскен / (пайдаланылған) таза ақша ағындары		497.173	(3.129.777)
Инвестициялық қызмет			
Айналымнан тыс активтерді сатудан түскен түсім		–	300.764
Алынған дивидендтер		14.317.803	6.750.832
Материалдық емес активтерді сатып алу		(6.876)	(5.549)
Негізгі құралдарды сатып алу		(1.811.127)	(2.759.694)
Бірлескен кәсіпорынның жарғылық капиталына салынған салымдар	8	–	(7.071.767)
Инвестициялық қызметтен түскен / (пайдаланылған) таза ақша ағындары		12.499.800	(2.785.414)
Қаржылық қызмет			
Жарғылық капиталға салынған жарна	14	–	7.050.000
Төленген дивидендтер	14	(7.360.000)	–
Қаржылық қызметте (пайдаланылған) / алынған таза ақша ағындары		(7.360.000)	7.050.000
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза өсуі		5.636.973	1.134.809
Ақша қаражаты мен оның баламаларына таза бағамдық айырма		557.789	178.488
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		3.673.311	2.360.014
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	13	9.868.073	3.673.311

Бас директордың м.а./Қаржы директоры

С. Сүлейменов

Бас бухгалтер

А.О.Бекжанова

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Жарғылық капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2023 жылғы 1 қаңтарға	11.575.721	8.766.882	20.342.603
Жарғылық капиталға салынған жарналар	7.050.000	-	7.050.000
Бір жылғы пайда	-	816.226	816.226
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	816.226	816.226
2023 жылғы 31 желтоқсанға	18.625.721	9.583.108	28.208.829
Төленген дивидендтер	-	(7.360.000)	(7.360.000)
Бір жылғы пайда	-	14.391.463	14.391.463
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	14.391.463	14.391.463
2024 жылғы 31 желтоқсанға	18.625.721	16.614.571	35.240.292

Бас директордың м.а./Қаржы директоры

Бас бухгалтер

А.О.Бекжанова

А.О.Бекжанова

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«Қазақтеңізкөлікфлоты» ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» АҚ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1998 жылғы 4 желтоқсандағы қаулысына сәйкес құрылып, 1998 жылғы 29 желтоқсанда тіркелді. 2013 жылғы 21 қазанда Директорлар кеңесінің шешіміне сәйкес «Қазақтеңізкөлікфлоты» ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» АҚ «Қазақтеңізкөлікфлоты» ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы» жауапкершілігі шектеулі серіктестік (бұдан әрі - «Компания») болып қайта құрылды. Компания Қазақстан Республикасының ұлттық теңіз сауда флотын құру және отандық жүктердің халықаралық теңіз тасымалын ұйымдастыру мақсатында құрылды.

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі - «ҚМГ ҰК») немесе «Бас компания») Компанияның жалғыз қатысушысы болып табылады. ҚМГ ҰК бақылаушы акционері «Самұрық – Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі - «Қор») болып табылады. 2024 жылғы 31 желтоқсанға ҚМГ ҰК акцияларының 67,42%-ы Қорға, 20%-ы Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігіне, акциялардың 9,58%-ы «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі» Республикалық мемлекеттік мекемесіне (бұдан әрі - «ҚРҰБ») тиесілі және акциялардың 3%-ы АІХ және KASE қор биржаларында еркін айналымда болады. Қазақстан Республикасының Үкіметі Қордың жалғыз акционері болып табылады.

Компания қызметінің негізгі түрлерінің бірі Ақтау портынан халықаралық нарыққа теңіз арқылы қазақстандық шікі мұнайды тасымалдау, құрғақ жүктерді тасымалдау, сондай-ақ сервистік флот қызметтерін көрсету болып табылады.

Компанияның меншікті флотын бес мұнай құю танкері («Алматы», «Астана», «Ақтау»), үш контейнер тасушы («Барыс», «Бүркіт» және «Сұңқар»), екі құрғақ жүк тасушы («Бекет-Ата» және «Түркістан») және үш сүйреткіш кеме («Ембі», «Талас», «Иргиз») құрайды.

Компанияның заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 130000, Ақтау қаласы, 14 ықшамауданы, 70-ғимарат.

Компанияның қоса берілген жекелеген қаржылық есептілігін шығаруға бас директордың м.а./қаржы директоры және бас бухгалтер 2025 жылғы 28 ақпанда бекітті.

Осы жекелеген қаржылық есептілік Компания мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі - «Топ») дәл осы есепті кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша шығарылды. Компанияның шоғырландырылған қаржылық есептілігін шығаруға бас директор, қаржы директоры және бас бухгалтер 2025 жылғы 21 ақпанда мақұлдады.

2. КОМПАНИЯНЫҢ ЕСЕП САЯСАТЫН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ОНЫ ӨЗГЕРТУ НЕГІЗІ

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес (бұдан әрі «ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес әзірленді.

Бұл жекелеген қаржылық есептілік, есеп саясатында және жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде сипатталғандарды қоспағанда, тарихи құны бойынша есепке алу әдісінің негізінде дайындалған. Жекелеген қаржылық есептіліктің барлық сомалары, егер өзгесі көрсетілмесе, мыңдық мәндерге дейін дөңгелектенген.

Жекелеген қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау белгілі бір сыни бухгалтерлік бағалаулар мен жорамалдарды пайдалануды талап етеді. Сондай-ақ ол басшылықтан Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде пайымдауларды қолдануды талап етеді. Пайымдауларды қолданудың барынша жоғары дәрежесін немесе барынша жоғары күрделілікті қолдануды болжайтын қызмет аялары немесе жорамалдар мен бағалаулар жекелеген қаржылық есептілік үшін маңызды болып табылатын салалар *4-ескертпеде* ашылып көрсетілген. Мұндай бағалаулар жекелеген қаржылық есептілікті дайындау күніне қолда бар ақпаратқа негізделген. Осылайша, келешектегі нақты нәтижелер осы бағалаудан ерекшеленуі мүмкін.

Компания өзінің қаржылық есептілігін қызметтің үздіксіздігі туралы болжамға сүйене отырып дайындады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. КОМПАНИЯНЫҢ ЕСЕП САЯСАТЫН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ОНЫ ӨЗГЕРТУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Еншілес ұйымдарға инвестициялар

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

Компания	Негізгі қызмет	Тіркелген жері	Қатысу үлесі	
			2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Kazmortransflot Ltd.»	Қара және Жерорта теңіздерінде шикі мұнайды теңізбен тасымалдау Компанияға қызмет көрсететін агент компания ретінде операциялар жүргізеді және коммерциялық басқару жөніндегі келісімге сәйкес кірістерді түсіреді	Мэн аралы	100%	100%
«Kazmortransflot UK Ltd.»	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін теңіз арқылы халықаралық нарықтарда тасымалдау және меншігіндегі танкерді жалға беру	Ұлыбритания	100%	100%
«Altai Shipping Ltd»	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін теңіз арқылы халықаралық нарықтарда тасымалдау және меншігіндегі танкерді жалға беру	Маршалл аралдары	100%	100%
«Alatau Shipping Ltd»	Теңіз және жағалау жүк көлігінің қызметі, өндіріс құралдарымен және материалдық-техникалық ресурстармен жабдықтау және сервистік қызмет көрсетудің басқа да түрлері	Маршалл аралдары	100%	100%
«Caspien Integrated Maritime Solutions Ltd» ЖК	Мультимодальды теңіз базасын салу және кемелерді доқтық жөндеу жұмыстарын жүргізу	Қазақстан Республикасы	49%	49%
«Маңғыстау облысының кеме жөндеу зауыты» ЖШС		Қазақстан Республикасы	30%	30%

Осы жекелеген қаржылық есептілікте Компанияның оның ұйымдарына салынған инвестициялар бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Жана стандарттар, түсіндірмелер және колданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер

2024 жылы 2024 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын немесе Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеген жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енетін стандарттар мен түсіндірмелерге кейбір стандарттар мен түзетулер алғаш рет қолданылды. Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

16 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Кері жалдау арқылы сату операциясының шеңберіндегі жалдау міндеттемесі»

16 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулерде жалға алушының сатушы-жалға алушыда сақталатын пайдалану құқығына қатысты кез келген пайда немесе зиян сомасын мойындауын болдырмау үшін сатушы-жалға алушы кері жалдау операциясынан туындайтын жалдау міндеттемесін бағалау кезінде пайдаланатын талаптар нақтыланады.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. КОМПАНИЯНЫҢ ЕСЕП САЯСАТЫН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ОНЫ ӨЗГЕРТУ НЕГІЗІ (жалғасы)**

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер (жалғасы)

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді ретінде жіктеу»

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерде міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеуге қатысты талаптар түсіндіріледі. Түзетулерде мыналар түсіндіріледі:

- Міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы деп нені түсінуге болады;
- Міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығы есепті кезеңнің соңында болуы тиіс;
- Міндеттемелердің жіктелуіне ұйымның міндеттемелерді реттеу мерзімін кейінге қалдыру құқығын орындау ықтималдылығы ықпалын тигізбейді;
- Міндеттеменің талаптары оның жіктелуіне ықпалын тигізбейді, тек егер айырбасталатын міндеттемеге ендірілген туынды құрал өз бетімен үлестік құрал болып табылмаса ғана. Сонымен қатар, ұйым кредиттік келісімге байланысты туындайтын міндеттеме ұзақ мерзімді болып жіктелген және ұйымның осы міндеттемені реттеуді кейінге қалдыру құқығы он екі ай ішінде болашақ ковенанттардың сақталуына байланысты болатын жағдайларда ақпаратты ашуға міндетті.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

7 ХҚЕС-ке (IAS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - «Өнім жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдер»

7 ХҚЕС-ке (IAS) «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» түзетулерде жеткізулерді қаржыландыру туралы келісімдердің сипаттамалары сипатталған және осындай келісімдер туралы қосымша ақпаратты ашуға қатысты талаптар қамтылған. Түзетулерде қамтылған ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға жеткізулерді қаржыландыру келісімдерінің ұйымның міндеттемелеріне, ақша қаражатының ағындарына және өтімділік тәуекеліне ұшырағыштығын түсінуге көмектесуге бағытталған.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар

Төменде Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания осы стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр.

21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы»

2023 жылғы тамызда ХҚЕС жөніндегі кеңес «Валюта баамдары өзгерістерінің әсері» 21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерін шығарды, онда ұйым бір валютаны басқа валютаға айырбастауға болатындығын қалай бағалауы керек және айырбастау мүмкіндігі болмаған кезде ағымдағы айырбас бағамын қалай анықтау керек екендігі түсіндіріледі. Түзетулер сонымен қатар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға бір валютаны басқа валютаға айырбастау мүмкіндігінің болмауы ұйымның қаржылық нәтижелеріне, қаржылық жағдайына және ақша ағындарына қалай әсер ететінін немесе әсер ететінін түсінуге мүмкіндік беретін ақпаратты ашуға қойылатын талаптарды қамтиды.

Түзетулер 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулерді қолдану кезінде ұйым салыстырмалы ақпаратты қайта есептей алмайды.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне едәуір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. КОМПАНИЯНЫҢ ЕСЕП САЯСАТЫН ДАЙЫНДАУ ЖӘНЕ ОНЫ ӨЗГЕРТУ НЕГІЗІ (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар (жалғасы)

18 ХҚЕС (IFRS) - «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу»

2024 жылғы сәуірде ХҚЕС жөніндегі кеңес 18 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-тің (IAS) орнына келеді. 18 ХҚЕС (IFRS) белгілі бір жиынтық сомалар мен аралық жиынтық сомаларды ұсынууды қоса алғанда, пайда немесе зиян туралы есепте ақпаратты ұсынуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. Сонымен қатар, пайда немесе зиян туралы есепте ұйымдар барлық кірістер мен шығыстарды бес санатқа бөле отырып ұсынуы керек (алғашқы үшеуі жана): операциялық, инвестициялық және қаржылық, табыс салығы және тоқтатылған қызмет.

18 ХҚЕС-те (IFRS) басшылық айқындайтын қызмет нәтижелерінің көрсеткіштері, кірістер мен шығыстардың аралық жиынтық сомалары туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, сондай-ақ негізгі қаржылық есептер мен ескертпелердің функциясына байланысты қаржылық ақпаратты жинақтауға және бөлшектеуге қойылатын жаңа талаптар қамтылады.

Жаңа стандартты шығару нәтижесінде «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» 7 ХҚЕС (IAS) қолдану аясына түзетулер енгізілді, оған сәйкес жанама әдісті қолдану кезінде операциялық қызметтен түсетін ақша ағындарын анықтау үшін «пайда немесе зиян» орнына «операциялық пайда немесе зиян» пайдаланылады. Сонымен қатар, түзетулер дивидендтер мен пайыздарды төлеуге байланысты туындайтын ақша ағындарының жіктелуін таңдау мүмкіндігін жокқа шығарады. Кейбір басқа стандарттарға ілесіп түзетулер де енгізілді.

18 ХҚЕС (IFRS) және басқа стандарттарға тиісті түзетулер 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 18 ХҚЕС (IFRS) ретроспективті түрде қолданылады.

Қазіргі уақытта Компания жана стандарт пен түзетулердің негізгі қаржылық есептер мен қаржылық есептілік жазбаларына қандай әсер ететінін анықтау үшін жұмыс істеуде.

19 ХҚЕС (IFRS) - «Жария есептілігі жоқ еншілес ұйымдар: ақпаратты ашу»

2024 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі кеңес 19 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол белгілі бір критерийлерге жауап беретін ұйымдарға ақпаратты ашуға жеңілдетілген талаптарды қолдануға мүмкіндік береді, сонымен бірге ХҚЕС-тің басқа бухгалтерлік есеп стандарттарын таңуға, бағалауға және ұсынуға қойылатын талаптарды толық қолданады. Егер ұйым есепті кезеңнің соңында 10 ХҚЕС (IFRS) анықтамасына сай еншілес ұйым болып табылса, жария есеп беретін ұйым болып табылмаса және оның жалпы пайдалануға қолжетімді ХҚЕС бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындайтын бас ұйымы (түпкілікті немесе аралық) болса, осы стандартты қолдана алады.

19 ХҚЕС (IFRS) 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Бұл түзетулер Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне едәуір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАНЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Шетел валюталарын қайта есептеу

Жекелеген қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы мен есептілікті ұсыну валютасы болып табылатын теңгемен беріледі.

Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында деноминацияланған ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Шетел валюталарын қайта есептеу (жалғасы)**

Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда операцияның жасалу күніне қолданылатын бағам бойынша функционалдық валютада ескеріледі. Шетел валютасында деноминацияланған ақшалай активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын функционалды валютаның бағамы бойынша қайта есептеледі.

Негізгі мәмілені жасау күнінен кейінгі күнге шетел валютасында деноминацияланған активтер мен міндеттемелер бойынша туындайтын бағамдық айырмадан болған кез келген пайда мен зиян жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

Шетел валютасында тарихи құнына сүйене отырып бағаланатын ақшалай емес баптар бастапқы операциялар күніне айырбастау бағамдарын пайдалана отырып қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Қазақстан қор биржасында (бұдан әрі ҚҚБ) белгіленген орташа есептелген валюта айырбастау бағамы Қазақстан Республикасында ресми валюта айырбастау бағамы ретінде қолданылады.

Бұл жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде теңгеге қатысты негізгі әлемдік валюталардың келесі айырбастау бағамдары пайдаланылды:

Күнге айырбастау бағамы		2024 жылғы	2023 жылғы
		31 желтоқсан	31 желтоқсан
АҚШ доллары		525,11	454,56
Еуро		546,74	502,24
Ағылшын фунт стерлингі		658,91	577,47

Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Компанияға «Casrian Integrated Maritime Solutions Ltd» ЖК (бұдан әрі – CIMS) бірлескен кәсіпорнына қатысу үлесі тиесілі.

CIMS компаниясының қаржылық есептілігі Компания қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қос компанияның есеп саясаты Компанияның есеп саясатына сәйкес келеді. Осылайша, сатып алу күнінен кейін инвестициялар объектілерінің пайдасындағы немесе зиянындағы Компанияның үлесін бағалау және тану кезінде түзетулер жасалмайды.

Бірлескен кәсіпорын - қызметке бірлескен бақылауға ие болатын тараптың қызметтің таза активтеріне құқықтарының болуын болжайтын бірлескен кәсіпкерлік. Бірлескен бақылау – бұл шартпен көзделген қызметке жасалатын бақылаудың бөлінуі, әрі ол тек маңызды қызметке қатысты шешімдердің қабылдауы бақылауды бөлетін тараптардың бірауызды келісімін қажет еткен жағдайларда ғана орын алады.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес ұйымдарға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді. Компанияның қауымдасқан ұйымға және бірлескен кәсіпорынға инвестициялары үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі.

Қауымдасқан ұйымның және бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы немесе зиянындағы Компанияның жиынтық үлесі операциялық пайдадан бөлек пайда немесе зиян туралы есепте көрсетіледі және салық салынғаннан және қауымдасқан ұйымның немесе бірлескен кәсіпорынның еншілес ұйымдарындағы бақыланбайтын қатысу үлестерін есепке алғаннан кейінгі пайданы немесе зиянды білдіреді.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция алдымен бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың баланстық құны кейіннен Компанияның сатып алғаннан кейін туындайтын қауымдасқан ұйымның немесе бірлескен кәсіпорынның таза активтеріндегі үлестің өзгеруін мойындау салдарынан түзетіледі. Қауымдасқан ұйымға немесе бірлескен кәсіпорынға қатысты гудвил инвестицияның баланстық құнына қосылады және құнсыздануға бөлек тестіленбейді. Осылайша, құнсыздануды қалпына келтіру іс жүзінде гудвил құнсыздануын қалпына келтіруді қамтуы мүмкін. Құнсыздану және оны қалпына келтіру сомалары пайда немесе зиян туралы есепте «Қауымдасқан ұйым мен бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы үлес» бабында көрсетілген.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)**

Пайда немесе зиян туралы есеп қауымдасқан ұйым немесе бірлескен кәсіпорын қызметінің нәтижелерінде Компанияның үлесін көрсетеді. Мұндай инвестициялау объектілерінің БЖК өзгеруі Компанияның БЖК құрамында көрсетіледі. Сонымен бірге, егер бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан ұйымның меншікті капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Компания осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл меншікті капиталдағы өзгерістер туралы есепте қолданылса, осы фактіні ашады. Компанияның қауымдасқан ұйыммен немесе бірлескен кәсіпорынмен операциялары бойынша туындайтын жұмсалмаған пайда мен зиян Компанияның қауымдасқан ұйымда немесе бірлескен кәсіпорында қатысу үлесінің болған дәрежесінде алынып тасталды.

Компанияның қауымдасқан ұйымның және бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы немесе зиянындағы үлесі операциялық пайданың шегінен тыс пайда немесе зиян туралы есепте тікелей көрсетілген. Ол салық салынғаннан кейінгі және қауымдасқан ұйымның немесе еншілес кәсіпорынның еншілес ұйымдарындағы бақыланыбайтын қатысу үлестерін есепке алғаннан кейін пайданы немесе зиянды білдіреді.

Қауымдасқан ұйымның немесе бірлескен кәсіпорынның қаржылық есептілігі Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіндегі есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Компанияның есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Компания өзінің қауымдасқан ұйымына немесе бірлескен кәсіпорнына инвестициясы бойынша құнсызданудан келген қосымша залалын тану қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті кезеңде Компания қауымдасқан ұйым мен бірлескен кәсіпорынға салынған инвестициялар құнсыздануының объективті растаулардың болуын анықтайды. Мұндай құнға құрал-жабдықтардың бөлшектерін құнсыздану сомасын қауымдасқан ұйымның немесе бірлескен кәсіпорынның өтелетін сомасы мен оның баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы шығынды «Қауымдасқан компанияның немесе бірлескен кәсіпорынның пайдасындағы үлес» бабы бойынша пайда немесе зиян туралы есепте мойындайды.

Қауымдасқан ұйымға айтарлықтай ықпалдан немесе бірлескен бақылаудан айырылған жағдайда, Компания қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалап, мойындайды. Қауымдасқан ұйымның немесе бірлескен кәсіпорынның бірлесіп бақылаудан айырылу сәтіндегі баланстық құнының және қалған инвестициялардың әділ құны мен шығудан түскен түсімдердің арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында танылады.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған тозуды және құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдардың бастапқы құнына сатып алу құны немесе құрылыс құны, активті жұмыс істейтіндей күйге келтірумен байланысты кез келген тікелей шығындар және кез келген міндеттемені, егер ондай болса, пайдаланудан шығару бойынша бастапқы бағалау кіреді. Мұндай құнға құрал-жабдықтардың бөлшектерін ауыстыру құны және егер оларды капиталдандыру критерийлері орындалса, ұзақ мерзімді құрылыс жобалары болған жағдайда қарыздар бойынша шығындар кіреді. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Компания осы сияқты құрамдастарды оларға сәйкес болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жеке активтер ретінде таниды және оларды тиісінше амортизациялайды. Сол сияқты, негізгі техникалық шолып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың барлық критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады. Сатып алу құны немесе құрылыс құны төленген жалпы соманы және активті сатып алу үшін берілген кез келген өзге құралдардың әділ құнын білдіреді.

Негізгі құралдардың тозуды төменде көрсетілгендей тиісті активтің пайдалы қызмет етуінің есепті мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі:

	Пайдалы қызмет ету мерзімі (жылдарда)
Ғимараттар	8-50
Машиналар мен құрал-жабдықтар	3-30
Келік құралдары	3-30
Басқасы	3-20

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Пайдалы қызмет етудің күтілетін мерзімдері, қалдық құны және негізгі құралдардың тозуын есептеу әдістері жыл сайын қайта қаралып отырады және қажет болған жағдайда, тиісті өзгерістер перспективті негізде ескеріледі.

Негізгі құралдардың баланстық құны оқиғалар немесе жағдайлар баланстық күн өтеле алмайтындығына көрсететін әр жағдайда құнсыздану мәніне қайта қаралады.

Жөндеу және қалпына келтіру шығындары олардың пайда болу шамасына қарай шығыстарға жатқызылады және негізгі құралдардың функцияларына байланысты, егер тек капиталдандыруға жатпаса ғана, көрсетілген қызметтердің өзіндік құнының немесе жалпы әрі әкімшілік шығыстардың құрамына қосылады.

Минералдық шикізат кен орнын қалпына келтіру резерві

Кен орнын қалпына келтіруге арналған резерв олардың пайдалы қызмет ету мерзімінің соңында өндірістік активтерді келешекте жоюға және қалпына келтіруге қатысты танылады.

Айназар кен орны бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартқа сәйкес Компания, келісімшарттық аумақта ғимараттар мен құрал-жабдықтарды әкетуді немесе жоюды қоса алғанда, өз қызметінің салдарын жоюға міндетті. Минералдық шикізат кен орнын қалпына келтіруге арналған резерв ағымдағы заңгерлік және конструктивтік талаптарға, технологиялардың деңгейі мен бағаларға сүйене отырып бағаланады.

Қалпына келтіруге арналған нақты шығындар заңнаманың, технологиялардың, бағалар мен басқа да шарттардың талаптарында және түсіндірмелерінде болған өзгерістердің салдарынан олардың бағалануынан ерекшеленуі мүмкін болғандықтан және бұл шығындар бірнеше жылдан кейін ғана болатындықтан, резервтің баланстық құны мұндай өзгерістерді есепке алу үшін тұрақты тексеріліп, түзетіліп отырады. 2024 жылғы 31 желтоқсанға минералдық шикізат кен орнын қалпына келтіруге арналған резервтің баланстық құны 48.955 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 65.261 мың теңге) болды.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік, жинақталған тозу мен құнсыздануды шегере отырып, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, бастапқы құны бойынша бағаланады. Белгілі бір уақыт аралығында инвестициялық жылжымайтын мүліктің едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Компания осы сияқты құрамдастарды оларға сәйкес болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жеке активтер ретінде мойындайды және оларды тиісінше амортизациялайды. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің тозуы үйлер мен ғимараттар үшін 8 жылдан 50 жылға дейін пайдалы қызмет етудің есепті мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің танылуы ол шыққан кезде не болмаса егер ол пайдаланудан шығарылса және оның шығуынан келешекте экономикалық пайда күтілмесе, тоқтатылады. Шығудан туындайтын таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма оны мойындау тоқтатылған кезең ішіндегі жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік санатына не болмаса одан аудару жылжымайтын мүлікті пайдалану сипатында өзгерістер болғанда ғана жүзеге асырылады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен иесі алып отыратын жылжымайтын мүлік объектісіне аудару кезінде кейінгі есепке алу максаттары үшін шартты бастапқы құны пайдалану максаттарын өзгерту сәтіне қалдық құнын білдіреді. Мүлік иесі алып отырған жылжымайтын мүлік объектісі инвестициялық жылжымайтын мүлік объектісіне айналған жағдайда, Компания мұндай жылжымайтын мүлікті пайдалану максаттарын өзгерту сәтіне дейін негізгі құралдарды есепке алу саясатына сәйкес ескереді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан жинақталған шығынды шегере отырып, басталқы құны бойынша көрсетілген. Материалдық емес активтер 2-15 жылдың ішінде тікелейлік әдістің негізінде амортизацияланады және материалдық емес активтің ықтимал құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады. Шектелген пайдалы қызмет ету мерзімі бар материалдық емес активтер амортизациясының мерзімі мен тәртібі кем дегенде әрбір есепті жылдың соңында сараланады.

Күтілетін пайдалы қызмет ету мерзімінің немесе нақты активті пайдаланудың және одан келешек экономикалық пайда алудың күтілетін сипатының өзгеруі амортизация мерзімін немесе тәртібін өзгерту арқылы (жағдайға қарай) ескеріледі және есепті бағалаудың өзгеруі ретінде қарастырылады. Пайдалы қызмет ету мерзімі шектелген материалдық емес активтер бойынша амортизацияланған аударымдар материалдық емес активтің максатына сай шығыстар құрамында жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте көрсетіледі.

Қорлар

Қорлар қос көлемнің ең азы бойынша бағаланады: өзіндік құны бойынша немесе сатудың таза ықтимал бағасы бойынша. Қорлардың өзіндік құны ФИФО әдісі бойынша айқындалады (бірінші түсім – алғашқы жіберу).

Таза ықтимал сату бағасы өндірісті аяқтауға арналған есепті шығындарды және сатуға арналған есепті шығындарды шегере отырып, әдеттегі қызмет барысында есепті сату бағасы ретінде айқындалады.

Сатуға арналған айналымнан тыс активтер

Компания айналымнан тыс активтер мен шығарылатын топтарды, егер олардың баланстық құны жалғасқан пайдалану нәтижесінде емес, негізінен сату бойынша мәміле арқылы өтелуге жатса, сатуға арналған деп жіктейді. Сатуға арналған деп жіктелген айналымнан тыс активтер мен шығарылатын топтар сатуға арналған шығындар шегеріліп, екі мәнінің – теңгерімдік күн мен әділ құнның ең азы бойынша бағаланады. Сатуға арналған шығындар активтің (немесе шығарылатын топтың) есептен шығарылуына тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады және қаржыландыру шығындары мен пайда салығы бойынша шығыс кірмейді.

Объектіні сатуға арналған деп жіктеудің критерийлері, егер сату ықтималдылығы жоғары, ал актив немесе шығарылатын топ өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады. Сатуды жүзеге асыруға қажетті әрекеттер сату бойынша әрекеттердегі едәуір өзгерістердің шағын ықтималдылығына, сондай-ақ сатудың күшін жоюға көрсетуі тиіс. Басшылық активті сату жөніндегі жоспарды іске асыру міндетін өз мойнына алуы тиіс және сатылым жіктелген күннен бастап бір жылдың ішінде аяқталады деген үміт болуы тиіс.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

Сатуға арналған деп жіктелген активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте айналым/қысқа мерзімді баптар ретінде бөлек ұсынылады.

Шығатын топ тоқтатылған қызмет ретінде жіктеу критерийлерін қанағаттандырады, егер ол шыққан не болмаса сатуға арналған деп жіктелген құзырлы ұйым болып табылса және:

- Қызметтің бөлек елеулі бағытын немесе операцияны жүргізудің географиялық өңірін білдіреді;
- Қызметтің бөлек елеулі бағытын немесе операцияны жүргізудің географиялық өңірін шығарудың бірыңғай үйлестірілген жоспарының бір бөлігі болып табылады; не болмаса
- Кейіннен қайта сату мақсатында ғана сатып алынған еншілес ұйым болып табылады.

Дивидендтер

Компания бөлінуі бекітілгенде және бұдан былай Компанияның қарауында қалмағанда, дивидендтердің төленуіне қатысты міндеттемені мойындайды. Бөлулі акционерлер бекітеді. Тиісті сома тікелей меншікті капитал құрамында танылады. Өзінің меншік иелерінің пайдасына дивидендтер ретінде ақша қаражатынан өзге болатын активтерді (ақшалай емес активтер) бөлу кезінде ақшалай емес активтерді өзінің меншік иелерінің пайдасына дивиденд ретінде бөлу міндеттемесі бөлінетін активтердің әділ құны бойынша бағаланады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау**

Шарттың жасалу сәтiне Компания жалдау келiсiмi жалдау болып табылатындығын не болмаса белгiлерiн қамтитындығын бағалайды. Басқаша айтқанда, Компания шарт сәйкестендiрiлген активтi белгiлi бiр уақыт кезеңiнiң iшiнде өтемақының орнына пайдаланылуын бақылау құқығын беретiндiгiн айқындайды.

Компания жалаға алушы ретiнде

Компания, қысқа мерзiмдi жалдауды және төмен құны бар активтердi жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бiрыңғай тәсiлдi қолданады. Компания жалдау төлемдерiнiң жасалуына қатысты жалдау мiндеттемелерiн және пайдалану құқығы нысанындағы активтердi мойындайды, олар базалық активтердi пайдалану құқығын бiлдiредi.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Компания жалдаудың басталу күнiне (яғни базалық актив пайдалану үшiн қолжетiмдi болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтердi мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша мiндеттемелердi қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтердiң бастапқы құнына жалдау бойынша мiндеттемелердiң көлемi, болған бастапқы тiкелей шығындар және жалдаудың басталу күнiне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдердi шегере отырып жасалған жалдау төлемдерi жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер келесi кезеңдердiң барынша қысқасы бойынша желiлiк әдiспен амортизацияланады: жалдау мерзiмi немесе активтердiң пайдалы қызмет етуiнiң болжамды мерзiмi. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер негiзгi құралдардың құрамында танылады және қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте бөлек көрсетiлмейдi.

Жалдау бойынша мiндеттемелер

Жалдаудың басталу күнiне Компания жалдау мерзiмiнiң iшiнде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерiнiң келтiрiлген құны бойынша бағаланатын жалдау мiндеттемелерiн мойындайды. Жалдау төлемдерiне алынуда жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдердi, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелдi болатын құбылмалы жалдау төлемдерiн және тарату құнының кепiлдiктерi бойынша төленетiн сомаларды шегере отырып белгiленген төлемдер (оның iшiнде iс мәнi бойынша белгiленген төлемдер) жатады. Жалдау төлемдерiне, егер Компанияның бұл опционды орындайтындығына жеткiлiктi сенiмдiлiк болса, сатып алу опционның орындау бағасы және егер жалдау мерзiмi Компанияның жалдауды тоқтату опционын әлсуеттi орындауын көрсететiн болса, жалдауды тоқтату үшiн айыппұлдарды төлеу жатады.

Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелдi болмайтын құбылмалы жалдау төлемдерi мұндай төлемдердiң жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретiнде (олар қорларды өндiру үшiн болған жағдайлардан басқа) танылады.

Жалдау төлемдерiнiң келтiрiлген құнын есептеу үшiн Компания жалдаудың басталу күнiне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесiн пайдаланады, өйткенi жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмайды. Жалдаудың басталу күнiнен кейiн жалдау бойынша мiндеттемелер көлемi пайыздардың есептелуiн көрсету үшiн ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерiн көрсету үшiн азайтылады. Сонымен қатар, Компания түрлендiрiлген, жалдау мерзiмi өзгерген, жалдау төлемдерi өзгерген (мысалға, мұндай төлемдердi айқындау үшiн пайдаланылатын индексiң немесе мөлшерлеменiң өзгеруiмен негiзделген келешек төлемдердiң өзгеруi) немесе базалық активтi сатып алуға арналған опционды бағалау өзгерген жағдайда жалдау мiндеттемелерiнiң баланстық құнын қайта бағалайды.

Қысқа мерзiмдi жалдау және төмен құны бар активтердi жалдау

Компания техника мен құрал-жабдықты қысқа мерзiмдi жалдауға қатысты мойындаудан босатуды өзiнiң қысқа мерзiмдi жалдау шарттарына (яғни жалдаудың басталу күнiне жалдау мерзiмi 12 айдан аспайтын мерзiмдi құрайтын және сатып алу опционын қамтымайтын шарттарға) қолданады. Компания сондай-ақ төмен құны бар активтердi жалдауға қатысты мойындаудан босатуды қолданады. Қысқа мерзiмдi жалдау мен төмен құны бар активтердi жалдау бойынша жалдау төлемдерi жалдау мерзiмiнiң бойынша желiлiк әдiспен шығыстар ретiнде танылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Жалдау (жалғасы)*****Компания жалға беруші ретінде***

Сол бойынша Компанияның активті иелік етумен байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде қалатын жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Туындайтын жалдау кірісі жалдау мерзімінің бойына тікжөлілік әдіспен ескеріледі және өзінің операциялық сипатына орай жиынтық кіріс туралы есепте түсімге қосылады. Операциялық жалдау шартын жасау кезінде болатын бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау кірісі сияқты дәл сондай негізде жалдау мерзімінің ішінде мойындалады. Шартты жалдау ақысы олар алынған кезеңде түсімнің құрамында мойындалады.

Салықтар***Ағымдағы пайда салығы***

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы пайда салығы бойынша активтер мен міндеттемелер өтелуге немесе салық органдары төлеуге жататын сома бойынша бағаланады. Сомаларды есептеу үшін пайдаланылатын салық салынатын мөлшерлеме мен салық заңнамасы - есепті күнге қолданысқа енген немесе нақты заңдастырылған салық мөлшерлемесі және салық заңнамасы.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы табыс салығы жиынтық кіріс туралы есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Басшылық соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрады.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге жекелеген қаржылық есептілік максаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша танылады:

- Кейінге қалдырылған салық міндеттемесі бизнестерді біріктіру болып табылмайтын операцияның барысында гудвилді, активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе зиянға ықпал етпейді;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен байланысты салық салынатын уақытша айырмаларға қатысты егер уақыт айырмасын қалпына келтіру мерзімін бақылау мүмкін болса уақытша айырмасы жақын болашақта қалпына келтірілмейді деген айтарлықтай ықтималдылық болса, уақытша айырмалар мойындалмайды.

Кейінге қалдырылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылатын пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын шамада барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, келешек кезеңдерге ауыстырылған пайдаланылмаған салық жеңілдіктерін және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша танылады:

- Шегерілетін уақыт айырмасына жататын кейінге қалдырылған салық активі бизнестерді біріктіру салдарынан тумаған болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе зиянға да әсер етпейтін активті немесе міндеттемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаса;
- Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан ұйымдарға инвестициялармен, сондай-ақ бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерімен байланысты есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты кейінге қалдырылған салық активтері уақыт айырмалары келешекте қалпына келтіріледі және соған қарсы уақыт айырмалары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда орын алады деген ықтималдылық бар дәрежеде ғана мойындалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Салықтар (жалғасы)

Кейiнге қалдырылған салық (жалғасы)

Кейiнге қалдырылған салық активтерiнiң баланстық құны әрбiр есептi күнге қайта қаралып, кейiнге қалдырылған салық активтерiнiң барлығын немесе бiр бөлiгiн пайдалануға мүмкiндiк беретiн жеткiлiктi салық салынатын пайданы алу ықтималдылығы шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мойындалмаған кейiнге қалдырылған салық активтерi әрбiр есептi күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейiнге қалдырылған салық активтерiн өтеуге мүмкiндiк бередi деген ықтималдық туындаған дәрежеде ғана мойындалады. Кейiнге қалдырылған салық активтерi мен мiндеттемелер есептi күнге қолданылатын немесе iс жүзiнде қабылданған салық мөлшерлемелерiне (және салық заңнамасына) сүйене отырып активтi өткiзу немесе мiндеттеменi өтеу кезеңiнде қолданылады деп күтiлетiн салық мөлшерлемелерi бойынша бағаланады. Пайда немесе зиян құрамында мойындалмаған баптарға қатысты кейiнге қалдырылған салық пайда немесе зиян құрамында да мойындалмайды. Мерзiмi ұзартылған салықтар баптары олардың негiзiндегi операцияларға сәйкес не болмаса БЖК құрамында немесе тiкелей меншiктi капиталда мойындалады.

Бизнесердi бiрiктiру шеңберiнде болған, бiрақ осы күнге бөлек мойындауға арналған критерийлердi қанағаттандырмайтын салықтық пайда кейiннен, фактiлер мен жағдайлардың өзгеруi туралы жаңа апарат пайда болған жағдайда танылады. Түзету гудвиллiң азаюы ретiнде көрсетiледi (егер оның көлемi гудвиллiң мөлшерiнен аспаса), егер ол бағалау кезеңiнiң iшiнде жүзеге асырылса, өзге жағдайларда ол пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

Компания кейiнге қалдырылған салық активтерiн және кейiнге қалдырылған салық мiндеттемелерiн, егер оның ағымдағы салық активтерiн ағымдағы салық мiндеттемелерiне қарсы есепке алуға арналған заңмен қорғалған құқығы болған және кейiнге қалдырылған салық активтерi мен кейiнге қалдырылған салық мiндеттемелерi бiр салық органы белгiлi бiр ұйымнан өндiрiп алатын пайда салығына жатқан жағдайда, соның операцияларына салық салынса не болмаса түрлi ұйымдардан, операцияларына салық салынса, әрi олар ағымдағы салық мiндеттемелерi мен активтерi бойынша нетто-негiзде есеп айырысуларды жасағысы келсе не болмаса жүзеге асырса, не болмаса бұл активтердi өткiзгiсi және бұл мiндеттемелердi кейiнге қалдырылған мiндеттемелердiң немесе активтердiң едәуiр сомасының өтелуi немесе орны толтырылуы күтiлетiн әрбiр келешек кезеңдерде бiр мезгiлде өтелген жағдайда, өзара есепке алады.

Қосылған құн салығы (ҚҚС)

Сатуға қатысты ҚҚС салық органдарына сатып алушыларға тауарлар жеткiзiлген немесе қызметтер көрсетiлген кезде төленуге тиiс. Төленген ҚҚС әдетте ҚҚС бойынша шот-фактура алынғаннан кейiн алынған ҚҚС есебiнен өтеледi. Салық органдары нетто негiзде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС есепке алуға мүмкiндiк бередi. Сатуға және сатып алуға жататын ҚҚС қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте нетто негiзiнде мойындалады.

Қаржылық емес активтердiң құнсыздануы

Компания әрбiр есептi күнге активтiң ықтимал құнсыздану белгiлерiнiң бар-жоғын айқындайды. Мұндай белгiлер болғанда немесе егер активтi құнсыздануға жыл сайынғы тестiлеудi орындау қажет болса, Компания активтiң өтелетiн құнын бағалайды. Активтiң немесе акша ағындарын жасайтын бiрлiктiң өтелетiн құны - бұл келесi көлемдердiң ең үлкенi: есептен шығару шығындарын шегере отырып активтiң (акша ағындарын жасайтын бiрлiктiң) әдiл құны немесе активтi (акша ағындарын жасайтын бiрлiктi) пайдалану құндылығы.

Өтелетiн сома негiзiнен жеке актив басқа активтер немесе активтердiң топтары тудыратын ағындардан тәуелсiз акша ағындарын тудырмайтын жағдайларды қоспағанда, актив үшiн анықталады. Егер активтiң немесе акша қаражатын генерациялайтын бiрлiктердiң баланстық құны оның өтелетiн сомасынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледi және өтелетiн сомаға дейiн есептен шығарылады.

Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезiнде болашақтағы акша ағындары келтiрiлген құнға дейiн дисконттау мөлшерлемесi бойынша активке тән акша мен тәуекелдердiң уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететiн салық салғанға дейiн дисконтталады. Сатуға арналған шығындарды шегергенде әдiл құнын анықтау кезiнде жуық арадағы нарықтық операциялар ескерiледi. Олар болмаған ретте бағалаудың тиiстi үлгiсi қолданылады. Мұндай есептеулер бағалау коэффициенттерiмен, акциялар нарығында еркiн айналыста болатын баға белгiлеулерiмен немесе әдiл құнның басқа да қолжетiмдi көрсеткiштерiмен расталады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)**

Компания жекелеген активтер жататын әрбір акша каражатын тудыратын бірлік үшін бөлек әзірленетін өзекті жоспарларға және болжамды есептеулерге сүйене отырып құнсыздану сомасын айқындайды. Осы жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылды құрайды. Ұзақ мерзімді өсу қарқыны бесінші жылдан кейінгі болжамды болашақ акша ағындарына есептеледі және қолданылады.

Жалғасып отырған қызмет бойынша құнсызданудан болған зиян қайта бағалау БЖК құрамында танылған бұрынғы қайта бағаланған жылжымайтын мүлік объектілерін қоспағанда, жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте бөлек танылады. Мұндай жылжымайтын мүлік объектілері болған жағдайда құнсыздану залалы БЖК-де бұрын жасалған қайта бағалау сомаларының шегінде танылады.

Компания әрбір есепті күнге, гудвилді қоспағанда, активтің бұрын мойындалған құнсыздану шығындарының жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілері бар-жоғын айқындайды. Егер ондай белгі бар болып шыкса, Компания активтің немесе акша каражатын тудыратын бірліктің өтелетін сомасын есептейді.

Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілуде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған зиян деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнның мұндай қалпына келтірілуі, актив қайта бағаланған күн бойынша ескерілетін жағдайларды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады. Соңғы жағдайда құнның қалпына келтірілуі қайта бағалаудан болған құнның өсімі ретінде ескеріледі.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, БЖК арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша акша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Компания қаржы активтерін бастапқыда мәміле бойынша шығындар сомасына пайда немесе зиян арқылы ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Компания іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХКЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе БЖК арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын акша ағындарын алууды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады.

Компания қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель акша ағындарын әкелу мақсатында Компания өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель акша ағындарының шартта көзделген акша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды.

Заннамамен немесе белгілі бір нарықта («стандартты талаптарда» жасалатын сауда-саттық) қабылданған кағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Компания активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Компанияның қаржы активтеріне, акша каражаты мен оның баламалары, пайдалануда шектелген акша каражаты, сауда және басқа да дебиторлық берешек жатады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Кейіннен бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері төрт санатқа жіктеледі:

- Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктей отырып БЖК арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- Мойындау тоқтаған кезде жинақталған пайда мен зиянды кейіннен қайта жіктеместен БЖК арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, ұйымның қарауына қарай жіктелген қаржы активтері (үлестік құралдар);
- Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санаты Компания үшін барынша орынды болып табылады, тиісінше ол Компанияның барлық ағымдағы қаржы активтеріне қолданылады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар)

Бұл санат Компания үшін барынша орынды болып табылады. Компания қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталарды, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады; және
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында танылады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Компания сауда дебиторлық берешекті жатқызады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек

Сауда және басқа да дебиторлық берешек белсенді нарықта жүрмейтін белгіленген немесе айқындалатын төлемдері бар туынды емес қаржы активтерін білдіреді. Бастапқыда мойындалғаннан кейін осы сияқты қаржы активтері тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып айқындалған амортизацияланған құны бойынша бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану негізінде амортизация жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржылық кірістің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен негізделген шығыстар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында мойындалады.

Мойындауды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай — қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- Активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса; не болмаса
 - Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе
- (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайданы бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Мойындарды тоқпату (жалғасы)

Егер Компания активтен акша ағындарын алуға өзінің құқықтарын берсе не болмаса транзит келісімін жасаса және бұл ретте активтен болған барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ оны өзінде сақтамаса, сондай-ақ жаңа активке бақылау бермесе, жаңа актив Компания берілген активте өзінің қатысуын жалғастыратын дәрежеде мойындалады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген активке кепілдік нысанындағы жалғасқан қатысу активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Компаниядан талап етілуі мүмкін төлемнің ең жоғары сомасы өлшемдердің ең кішісі бойынша танылады.

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін кредиттік зияндарды (ККЗ) бағалау резервін мойындайды. ККЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын акша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық акша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін акша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын кредит сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын акша ағындары жатады.

ККЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық күтілетін кредиттік зияндар) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін кредиттік зиянға қатысты залалға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін кредиттік зияндарға қатысты залалға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания ККЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания кредиттік тәуекелдің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндарға тең сомада залалға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген кредиттік зияндардың пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланады.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есептегі ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерге банктер мен қассадағы ақшалай қаражат және өтеу мерзімі 3 ай немесе одан аз болатын, белгілі бір ақша қаражатының сомаларына оңай айырбасталатын және құнның өзгеруіне елеусіз тәуекелге ұшырайтын қысқа мерзімді өтімділігі жоғары депозиттер жатады.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен оның баламалары жоғарыдағы анықтамаға сай ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады, өйткені олар Компанияның ақша қаражатын басқару қызметінің ажырамас бөлігі болып есептеледі. Есепті күннен кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде пайдалануда шектелген қалдықтар айналымнан тыс активтердің құрамында бөлек баппен бөлініп көрсетілген.

Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

9 ХҚЕС (IFRS) қолданылу аясындағы қаржылық міндеттемелер пайда немесе зиян; кредиттер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Компания өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы мойындау кезінде жіктейді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда оларға мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (кредиттер, қарыздар мен кредиторлық берешек болған жағдайда) әділ құны бойынша танылады.

Компанияның қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиторлық берешекті және жалдау бойынша міндеттемелерді қамтиды.

Одан кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және бастапқыда мойындалған кезде пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын деп айқындалған қаржылық міндеттемелер жатады.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша пайда немесе залалдар жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын деп айқындалған қаржылық міндеттемелер бастапқы тану күніне осы санатқа және тек 9 ХҚЕС-тің (IFRS) критерийлерін сақтай отырып жатқызылады. Компанияның пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын оның қарауы бойынша жіктелген қаржылық міндеттемелері жоқ.

Кредиттер мен қарыздар

Бастапқыда танылғаннан кейін пайыздық кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша пайда мен зиян, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезіндегі дисконттарды немесе сыйлықақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржылық шығыстар құрамына енгізіледі.

Мойындауды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы жеке есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте мойындалады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте тек таза сальдонны ғана көрсете отырып қаржы активтері мен міндеттемелердің өзара есепке алынуы тек мына жағдайларда ғана жүзеге асырылады, егер:

- Занды түрде бекітілген өзара есеп жүргізу құқығы болса; және
- Таза сома негізінде өтеу немесе міндеттемелерді реттеумен бір мезгілде активті сату ниеті болса.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТІНЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Қаржы құралдарының әділ құны

Әрбір есепті күнге белсенді нарықтарда саудалануы жүзеге асырылып отырған қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығасылар шегерілмей нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлердің баға белгілеулеріне сүйене отырып (ұзақ позицияларды сатып алуға арналған баға белгілеу және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгілеу) анықталады.

Олармен сауда белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелерге таяу арада коммерциялық негізде жасалған мәмілелердің бағаларын пайдалану, сол сияқты құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалану; дисконтталған акция ағындарын талдау не болмаса басқа да бағалау модельдері кіруі мүмкін.

Әділ құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікте бағаланатын немесе жекелеген қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде әділ құнның төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей - бірдей активтерге немесе міндеттемелерге арналған белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмеген);
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құнын бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Жекелеген қаржылық есептілікте қайталанатын негізде қайта бағаланатын активтер мен міндеттемелер болған жағдайда, Компания оларды әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайталап талдай отырып (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін елеуір болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аудару қажеттілігін айқындайды.

Резервтер

Егер Компанияның өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдағы міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осындай міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Компания резервтердің бір бөлігінің немесе барлықтарының өтемақысын алуды болжап отырса, мысалы, сактандыру шарты бойынша, өтемақы тек өтемақыны алуда күмән болмаған жағдайда ғана жекелеген актив ретінде мойындалады.

Егер акшаның уақытша құнының ықпалы елеулі болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол қолданылатын жағдайда нақты міндеттемеге тән болатын тәуекелдерді көрсетеді.

Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығыс ретінде мойындалады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім

Компания қызметі жүктерді тасымалдау қызметтерін, сервистік флот қызметтерін, сондай-ақ тасымалдауды басқару қызметтерін көрсетумен байланысты. Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім Компания экономикалық пайданы ала алатындығының және кіріс сомасы төлемнің жасалу уақытына қарамастан шынайы түрде бағалана алатындығының ықтималдылығы болатын дәрежеде танылады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын сыйақылардың әділ бағасы бойынша бағаланады. Компания пайда алуды көздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір өлшемдерге сәйкес талдайды. Компания ол барлық мұндай шарттар бойынша принципал ретінде болады деген тұжырымға келді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)****Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)*****Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім (жалғасы)***

Компания жүктерді тасымалдау қызметтерің, сервистік флот және тасымалдауды басқару қызметтерін көрсетеді, олар не бөлек көрсетіледі, не болмаса кешенді шартқа қосылады. Компания шарт бойынша көрсетілуі тиіс қызметтердің жалпы көлемінде нақты көрсетілген қызметтердің үлесіне тепе-тең етіп бағаланатын нақты операцияның аяқталу дәрежесіне сүйене отырып бұл қызметтерге қатысты түсімді мойындайды, өйткені сатып алушы Компания ұсынатын пайданы бір мезгілде алып, тұтынады.

Компания мәміле бойынша барлық тараптар қабылдаған және келісіп алған жүктің көлемі мен Компания мен кеме жалдаушылар арасында жасалған шарттарда белгіленген тиянақталған тарифтерге сүйене отырып, шикі мұнайды тасымалдау қызметтерін көрсетуден және тасымалдау бойынша қызметтердің көрсетілуі фактісі бойынша тауарлардан түскен түсімді мойындайды.

Сатып алушылармен жасалған шарттардағы жалдау элементі

Компания өзінің заңгерлік тұрғысынан жалдау шарты болып табылмайтын бір немесе бірнеше өзара байланысты операциялар кіретін келісімді жасай алады, бірақ активті пайдалану құқығын төлемге немесе төлемдердің бірқатарына айырбас ретінде береді. Компания активті осылайша пайдалану құқығын тиісті қызметтермен бірге басқа ұйымға бере алады.

Компания жалдау элементіне жататын және келісімнің басқа элементтеріне жататын төлемдерді барлық элементтердің салыстырмалы әділ құнына сүйене отырып бөледі.

Қаржыландырудың айтарлықтай компоненті

Әдетте, Компания сатып алушылардан қысқа мерзімді аванстық төлемдерді алады. 15 ХКЕС-те (IFRS) көзделген практикалық сипаттағы жеңілдікті пайдалану нәтижесінде Компания сатып алушыға уәде етілген тауарларды немесе қызметтерді беру мен сатып алушының мұндай тауардың немесе қызметтердің ақысын төлеу арасындағы кезең бір жылдан аспайды деп күтіп отырса, шарттарда қаржыландырудың едәуір құрамдасының ықпалын ескере отырып өтемақының уәде етілген сомасын түзетпейді.

Сондай-ақ Компания тасымалдауды басқару қызметтері көрсетілген жағдайда сатып алушылардан ұзақ мерзімді аванстық төлемдерді алды. Қаржыландырудың едәуір құрамдасын көрсету үшін мұндай шарттар бойынша мәміле бағасы шарттың жасалу сәтіне Компания мен оның сатып алушылары арасында қаржыландырудың бөлек операциясы үшін қолданылатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталады.

Сауда дебиторлық берешек

Сауда дебиторлық берешек Компанияның шартсыз болып табылатын өтемақыға құқықты береді (яғни мұндай өтемақы төленуге жататын сәттің орын алуы тек уақыт өтуімен ғана негізделген).

Шарт бойынша активтер

Шарт бойынша актив ұйымның сатып алушыға берілген тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде өтемақыны алуға арналған құқығы болып табылады. Егер Компания тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға ол өтемақыны төлегенге дейін немесе өтемақы төленуге жататын болған сәтке дейін беретін болса, шартты болып табылатын алынған өтемақыға қатысты шарт бойынша актив танылады.

Шарт бойынша міндеттемелер

Шарт бойынша міндеттеме – бұл сатып алушыға тауарларды немесе қызметтерді беру міндеті, әрі солар үшін Компания сатып алушыдан өтемақыны алды (не болмаса сол үшін өтемақы төленуі тиіс). Егер сатып алушы өтемақыны Компания тауарды немесе қызметті сатып алушыға бермес бұрын төлейтін болса, төлем жасалған сәтте немесе төлем төленуге тиісті болатын сәтте (қайсысының бұрын басталуына қарай) шарт бойынша міндеттеме танылады. Шарт бойынша міндеттемелер Компания шарт бойынша өз міндеттерін орындағанда түсім ретінде танылады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)

Шығыстар

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтiне, олардың кашан төленгенiне қарамастан ескерiледi және жекелеген қаржылық есептiлiкте олар жататын кезеңде көрсетiледi.

Қарыздар бойынша шығындар

Компанияның ниетiне сәйкес пайдалануға немесе сатуға дайындау үшiн ұзақ уақыт кезеңiн мiндеттi түрде талап ететiн активтi сатып алуға, салуға немесе өндiруге тiкелей қатысы бар қарыз алулар бойынша шығындар мұндай активтiң бастапқы құнының бiр бөлiгi ретiнде капиталанады. Қарыз алулар бойынша барлық өзге шығындар келтiрiлген кезеңдегi шығындарға жатқызылады. Қарыз алулар бойынша шығындарға пайыздардың төленуi және ұйым қарызға алынған қаражатпен байланысты шеккен басқа да шығындар жатады.

Активтер мен мiндеттемелердi айналымдағы/қысқа мерзiмдi және айналымнан тыс/ұзақ мерзiмдi етiп жiктеу

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте Компания активтер мен мiндеттемелердi олардың айналымдағы/қысқа мерзiмдi және айналымнан тыс/ұзақ мерзiмдi етiп жiктелуiнiң негiзiнде ұсынады.

Актив мына жағдайда айналымдағы болып табылады, егер:

- Оны сату болжанса немесе ол әдеттегi операциялық циклдiң шеңберiнде сатуға немесе тұтынуға арналса;
- Ол ең бастысы сауда жасау максаттары үшiн ұсталса;
- Оны есептi кезең аяқталғаннан кейiн он екi айдың шегiнде өткiзу болжанса; немесе
- Есептi кезең аяқталғаннан кейiн кем дегенде он екi айдың iшiнде қолданылатын мiндеттемелердi өтеу үшiн пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе ақша қаражатының баламаларын бiлдiредi.

Барлық басқа активтер айналымнан тыс ретiнде жiктеледi.

Мiндеттеме қысқа мерзiмдi болып табылады, егер:

- Оны әдеттегi операциялық циклдiң шеңберiнде реттеу болжанса;
- Ол көбiнесе сауда жасау максаттары үшiн ұсталса;
- Ол есептi кезең аяқталғаннан кейiн он екi айдың iшiнде реттелуi тиiс болса; немесе
- Ұйымның есептi кезең аяқталғаннан кейiн кем дегенде он екi айдың iшiнде мiндеттемелердiң реттелу мерзiмiн ұзартуға сөзсiз құқығы болмаса.

Компания барлық басқа мiндеттемелердi ұзақ мерзiмдiлер ретiнде жiктейдi.

Кейiнгi қалдырылған салық активтерi мен мiндеттемелер айналымнан тыс активтер/ұзақ мерзiмдi мiндеттемелер ретiнде жiктеледi.

4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР

Компанияның жекелеген қаржылық есептiлiгiн әзiрлеу оның басшылығынан пiкiр бiлдiруiн, есепте көрсетiлетiн кiрiс сомаларына, шығыстарға, активтер мен мiндеттемелерге, сондай-ақ мұндай баптар туралы және шартты мiндеттемелер туралы ақпараттың ашылып көрсетуiне ықпал ететiн бағалау мен жорамалдарды айқындауды талап етедi. Осы жорамалдар мен бағалауға қатысты белгiсiздiк мұндай жорамалдар мен бағалаулар қабылданатын активтердiң немесе мiндеттемелердiң ағымдағы құнына қатысты келешекте еләуiр түзетулер жасауды қажет етуi мүмкiн нәтижелерге әкелiп соқтыруы мүмкiн.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)**

Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық жекелеген қаржылық есептілікте мойындалған сомаларға едәуір ықпал ететін келесі пайымдауларды пайдаланды:

Негізгі құралдарды тиімді пайдалану мерзімдері

Компания ұқсас активтерге қатысты өз тәжірибесінің негізінде кәсіпқой пайымдауды қолдана отырып негізгі құралдардың пайдалы қызмет ету мерзімдерін бағалады. Мұндай активтермен байланысты келешек экономикалық пайда, негізінен, оларды пайдаланудың нәтижесінде алынады. Дегенмен, техникалық немесе коммерциялық ескіру, сондай-ақ құрал-жабдықтың тозуы сияқты басқа да факторлар мұндай активтермен байланысты экономикалық пайданың азаюына жиі әкеп соқтырады. Басшылық активтердің ағымдағы техникалық жай-күйіне сүйене отырып және соның ішінде бұл активтер Компанияға экономикалық пайда әкелетін есепті кезеңді ескере отырып негізгі құралдардың пайдалы қызмет етуінің калған мерзімін бағалайды. Бұл ретте назарға келесі негізгі факторлар алынады: (а) активтерді пайдаланудың күтілетін мерзімі; (б) пайдалану сипаттамалары мен техникалық қызмет көрсетудің регламентіне тәуелді болатын активтердің күтілетін физикалық тозуы; және (в) нарықтық жағдайлардың өзгеруінің нәтижесінде технологиялық және коммерциялық тұрғыдан активтердің моральды тозуы.

Айналымнан тыс активтердің құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнге активтердің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер болса, сондай-ақ жағдайлар оның баланстық құны құнсыздануы мүмкін екендігіне көрсеткен жағдайларда, Компания активтің өтелетін сомасын бағалайды. Құнсыздану индикаторларын талдау кезінде Компания, басқа факторлармен қатар, мұнай мен жүктерді тасымалдау, Каспий теңізінде теңіз сүйреткіштері мен баржаларды жалдау сұранысын назарға алады.

Басшылық 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдарының (көлік құралдары – теңіз кемелері, ғимараттар) және инвестициялық жылжымайтын мүлігінің құнсыздану мәніне тестілеу жүргізді.

Компания активтердің құнсыздануына тест жүргізді, солар бойынша әлеуетті құнсыздану индикаторлары анықталды. Компания бұл активтерді ақша қаражатын жасайтын келесі бірліктерге бөлді:

- Негізгі құралдар – «Барыс» контейнер тасушы;
- Негізгі құралдар – «Бекет-Ата» және «Түркістан» құрғақ жүк таситын кемелер.

«Барыс» контейнер тасушы

«Транскаспий халықаралық көлік бағыты» ЗТБ Халықаралық ұйымымен ынтымақтастық шеңберінде ТШО Келешек Кеңейту Жобасы (ККЖ) бойынша келісімшарт аяқталғаннан кейін 2020 жылғы «Барыс» кемесін контейнер тасушы етіп қайта жабдықтау басталды, ол 2021 жылғы наурыздан бастап жұмыс істеп келеді. Кеме «Ақтау – Баку – Ақтау» фидер желісінде пайдаланылады. Компания 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша пайдалану құндылығын айқындау (value in use) арқылы «Барыс» кемесінің құнсыздануына тестілеу өткізді.

Өтелетін құн Компанияның қаржы жоспарларына негізделген болжамды ақша ағындарының негізінде активтерді пайдалану құндылығын есептеу арқылы айқындалды. Болжамды ақша ағындары 2033 жылға дейін кемеңнің пайдалы қызмет ету мерзіміне айқындалған. Болжамды ақша ағындары контейнерлік тасымалдау тұрақтылығын көрсету үшін есептелген. Болжамды ақша ағындарына қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі АҚШ долларындағы ақша ағындарын дисконттау үшін 13,0% болды. Болжамды кезеңдегі ақша ағындары инфляцияға бағалардың күтілетін өзгеруін ескере отырып көрсетілді. Жүргізілген талдау нәтижесінде «Барыс» контейнер тасушы кемесінің өтелетін сомасы оның баланстық құнына сәйкес келеді. Контейнерлік тасымалдау көлемінің рұқсат етілген шекте 10%-ға азаюы 509,937 мың тонна сомасында құнсызданудан болатын шығынға әкеп соқтырады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТІНЕЛЕР (жалғасы)**4. ЕЛЕУЛІ ЕСЕПТІК ПАЙЫМДАУЛАР МЕН ЖОРАМАЛДАР (жалғасы)**

Айналымнан тыс активтердің құнсыздануы (жалғасы)

«Бекет Ата» және «Түркістан» құрғақ жүктерді таситын кемелер

Өтелетін құн Компанияның қаржы жоспарларына негізделген болжамды ақша ағындарының негізінде активтерді пайдалану құндылығын есептеу арқылы айқындалды. Болжамды ақша ағындары 2033 жылға дейін кемеңнің пайдалы қызмет ету мерзіміне айқындалған. Болжамды ақша ағындары құрғақ жүктерді тасымалдау тұрақтылығын көрсету үшін есептелген. Болжамды ақша ағындарына қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі АҚШ долларындағы ақша ағындарын дисконттау үшін 13,0% болды. Болжамды кезеңдегі ақша ағындары инфляцияға бағалардың күтілетін өзгеруін ескере отырып көрсетілді. Жасалған талдаудың нәтижесінде «Бекет-Ата» құрғақ жүк тасушының өтелетін сомасы 1.208.897 мың теңгеге оның баланстық құнынан төмен болды.

«Бекет-Ата» құрғақ жүк тасымалдаушысы бойынша жүктерді тасымалдау көлемін 10% мөлшерінде төмендету баланстық құнның өтелетіннен асып кетуіне және 101.807 мың теңге сомасындағы құнсызданудан қосымша шығынға әкеп соғады.

Өндірістік жоспарлардың болмауына орай Компания «Түркістан» кемесінің баланстық құнын 992.093 мың теңге сомаға толығымен құнсыздандырды.

5. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін негізгі құралдардың қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

Мың теңгемен	Жер	Ғимарат-тар	Машиналар мен құрал-жабдық-тар	Көлік құралдары	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн							
2023 жылғы 1 қаңтарға	2.362	1.126.424	1.253.292	51.348.185	276.881	231.310	54.238.454
Түсімдер	-	-	32.480	1.580.013	5.030	1.086.428	2.703.951
Шығулар	-	-	(1.042.621)	(6.279)	(7.802)	(60.910)	(1.117.612)
Аударымдар	-	-	-	1.256.828	-	(1.256.828)	-
2023 жылғы 31 желтоқсанға	2.362	1.126.424	243.151	54.178.747	274.109	-	55.824.793
Түсімдер	-	-	112.754	1.081.188	58.416	563.353	1.815.711
Шығулар	-	(56)	-	-	(924)	-	(980)
Аударымдар	-	-	-	561.455	1.898	(563.353)	-
2024 жылғы 31 желтоқсанға	2.362	1.126.368	355.905	55.821.390	333.499	-	57.639.524
Амортизация және құнсыздану							
2023 жылғы 1 қаңтарға	-	(805.297)	(1.078.105)	(36.976.775)	(221.062)	(36.413)	(39.117.652)
Есептеулер	-	(8.427)	(23.815)	(1.456.580)	(14.796)	-	(1.503.618)
Шығулар	-	-	1.042.621	3.997	7.802	36.413	1.090.833
Құнсыздануды есептеу	-	-	-	(895.216)	-	-	(895.216)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	-	(813.724)	(59.299)	(39.324.574)	(228.056)	-	(40.425.653)
Есептеулер	-	(8.641)	(32.695)	(2.073.877)	(16.072)	-	(2.131.285)
Шығулар	-	56	-	-	908	-	964
Құнсыздануды есептеу	-	-	-	(2.200.990)	-	-	(2.200.990)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	-	(822.309)	(91.994)	(43.599.441)	(243.220)	-	(44.756.964)
Қалдық құны							
2023 жылғы 31 желтоқсанға	2.362	312.700	183.852	14.854.173	46.053	-	15.399.140
2024 жылғы 31 желтоқсанға	2.362	304.059	263.911	12.221.949	90.279	-	12.882.560

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**5. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)**

Компания офистік ғимараттың бір бөлігін пайдаланады, оның 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық құны өз мұқтаждықтары үшін 258.111 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 265.620 мың теңге) болды.

Қалдық құны 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 443.472 мың теңге (2023 жыл: 455.842 мың теңге) болған ғимараттың бір бөлігін Компания байланысты тараптарға жалға береді. Ғимараттың бұл бөлігін Компания 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік ретінде жіктеді (6-ескертпе).

2024 жылы Компания негізгі құралдардың (теңіз кемелерінің) құнсыздануына тест жүргізді. Құнсыздану тестісінің нәтижесінде негізгі құралдар 2.200.990 мың теңгеге (2023 жылы: 895.216 мың теңгеге) құнсызданды (4-ескертпе).

2024 жылғы 31 желтоқсанға толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де пайдалануда жүрген негізгі құралдардың құны 186.336 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 186.336 мың теңге) болды.

6. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін инвестициялық жылжымайтын мүліктің қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

Мың теңгемен**Бастапқы құн****2023 жылғы 1 қаңтарға**

1.830.819

Аударымдар

3.961

2023 жылғы 31 желтоқсанға

1.834.780

2024 жылғы 31 желтоқсанға**1.834.780****Амортизация және құнсыздану****2023 жылғы 1 қаңтарға**

(1.362.392)

Тозуды есептеу

(12.585)

Аударымдар

(3.961)

2023 жылғы 31 желтоқсанға

(1.378.938)

Тозуды есептеу

(12.370)

2024 жылғы 31 желтоқсанға**(1.391.308)****Қалдық құны**

455.842

2023 жылғы 31 желтоқсанға**443.472**

Компанияның инвестициялық жылжымайтын мүлігі 2015 жылғы мамырда Қазақстан, Ақтау қаласында «Таймас» құрылыс компаниясы» ЖШС компаниясы салған офистік үйдің бір бөлігімен білдірілген.

Мың теңгемен**2024 жыл**

2023 жыл

Инвестициялық жылжымайтын мүліктен болған кірістер**205.470**

253.504

Жалдаудан кірісті алуға (өзіндік құнның құрамына қосылған) әкеп соқтырған тікелей операциялық шығыстар (жөндеу мен техникалық қызмет көрсетуді қоса алғанда) (19-ескертпе)

(147.317)

(142.469)

Инвестициялық жылжымайтын мүліктен болған пайда**58.153**

111.035

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік объектілерінің әділ құны шамамен олардың баланстық құнына тең болады.

Компанияға оның қолындағы инвестициялық жылжымайтын мүлікті өткізуге қатысты ешқандай шектеулер салған жоқ. Сондай-ақ Компанияның инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатып алу, салу немесе жетілдіру немесе абаттандыру бойынша шарттық міндеттемелері жоқ.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР**

2024 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін материалдық емес активтердің қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Бағдарламалық жасақтама		Жиыны
	Бастапқы құн	Басқасы	
2023 жылғы 1 қаңтарға	381.807	148.652	530.459
Түсімдер			5.549
Аударымдар	(5.841)	6.614	773
2023 жылғы 31 желтоқсанға	375.966	160.815	536.781
Түсімдер	5.783	1.157	6.940
Шығулар	(23.879)	(20.053)	(43.932)
Аударымдар	38.518	(38.518)	-
2024 жылғы 31 желтоқсанға	396.388	103.401	499.789
Амортизация			
2023 жылғы 1 қаңтарға	(350.160)	(119.467)	(469.627)
Есептеу	(6.771)	(7.637)	(14.408)
Аударымдар	(122)	(651)	(773)
2023 жылғы 31 желтоқсанға	(357.053)	(127.755)	(484.808)
Есептеу	(6.340)	(6.801)	(13.141)
Есептен шығару	23.879	20.053	43.932
Аударымдар	(33.434)	33.434	-
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(372.948)	(81.069)	(454.017)
Қалдық құны			
2023 жылғы 31 желтоқсанға	18.913	33.060	51.973
2024 жылғы 31 желтоқсанға	23.440	22.332	45.772

8. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2023 жылғы 13 ақпанда Компания «International Maritime Investments Ltd» компаниясымен бірлесіп «Астана» Халықаралық қаржы орталығының аумағында «Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd» (бұдан әрі – CIMS) жауапкершілігі шектеулі серіктестігін құрып, CIMS-тің жарғылық капиталындағы қатысу үлесінің 49%-ы үшін 7.071.767 мың теңге мөлшерінде ақша қаражатын инвестициялады. Құрылған компанияның негізгі қызметі теңіз және жағалаудағы жүк тасымалы болып табылады. Компания «International Maritime Investments Ltd» (CIMS-тің екінші қатысушысы) бірлесіп CIMS-ті бақылайды, өйткені маңызды қызметке қатысты барлық шешімдер бірлесіп қабылданады. Компанияның CIMS-ке қатысуы үлестік қатысу әдісін пайдалана отырып жекелеген қаржылық есептілікте ескеріледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (жалғасы)**

Төменде бірлескен кәсіпорын туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген, әрі ол ХҚЕС-ке сай қаржылық есептілікке негізделеді, сондай-ақ бұл ақпаратты жекелеген қаржылық есептілікте инвестицияның баланстық құнымен салыстырып тексеру:

CIMS-тің қаржылық жағдай туралы жалпылама есебі:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Ақша қаражаты мен оның баламалары	884.619	153.843
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	174.736	41.952
Қорлар	303.941	116.699
Негізгі құралдар	14.052.106	14.504.436
Басқа да қысқа мерзімді активтер	642.755	243.825
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	(164.677)	(456.957)
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	(160.277)	(39.388)
Кейінге қалдырылған салық активтері	(254.931)	(33.704)
Меншікті капитал	15.478.272	14.530.706
Компанияның меншікті капиталдағы үлесі - 49%	7.584.353	7.120.046
Компания инвестицияларының баланстық құны	7.584.353	7.120.046

CIMS-тің пайда немесе зиян туралы жалпылама есебі:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Түсім	5.244.936	262.019
Өзіндік құн	(2.950.116)	(429.150)
Әкімшілік шығыстар	(353.339)	(157.433)
Сату бойынша шығыстар	(862.848)	(57.829)
Қаржылық кірістер/(шығыстар)	(51.996)	70.024
Бағамдық айырма, нетто	142.156	444.602
Салық салынғанға дейінгі пайда	1.168.793	132.233
Пайда салығы бойынша шығыс	(221.227)	(33.704)
Кезеңдегі пайда	947.566	98.529
Компанияның кезеңдегі пайдасындағы үлесі	464.307	48.279

9. ПАЙДАЛАНЫЛУЫ ШЕКТЕУЛІ АҚША ҚАРАЖАТЫ

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1.000 мың теңге сомадағы пайдаланылуы шектеулі ақша қаражаты Айназар әктас карьерін қалпына келтіру бойынша тарату қорын білдіреді (2023 жылғы 31 желтоқсанға: 1.000 мың теңге).

Мың теңгемен	Валюта	Шектеуді алу күні	мөлшерлеме	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Қазақстан Халық Банкі» АҚ	Теңге	2029 жылғы қаңтар	12.75%	1.000	1.000
				1.000	1.000

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІСКЕ ЕСКЕРТІНЕЛЕР (жалғасы)**10. ҚОРЛАР**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қорлар былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Жағар май	172.049	395.406
Кемелердегі материалдар мен қорлар	99.546	101.239
Қосалқы бөлшектер	52.613	52.743
Басқа да материалдар	20.260	22.323
Қорлар бойынша резерв	(155.259)	(152.514)
	189.209	419.197

Қорлар бойынша резервтегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға	152.514	164.922
Есептеу	15.089	2.783
Есептен шығару	(12.344)	(15.191)
31 желтоқсанға	155.259	152.514

11. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешек былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Сауда дебиторлық берешек	3.734.858	3.438.848
Басқа да дебиторлық берешек	87	100
Минусы: күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві	(770.439)	(1.595.961)
	2.964.506	1.842.987

Сауда дебиторлық берешек І5 ХҚЕС-ке (IFRS) сай сатып алушылармен шарттар бойынша түсімді мойындау нәтижесінде пайда болды.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да дебиторлық берешек мына валюталарда білдірілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	2.062.821	1.373.135
Теңге	901.685	240.185
Рубль	—	133.717
Басқа да валютада	—	95.950
	2.964.506	1.842.987

Дебиторлық берешекті өтеудің орташа мерзімі 30 күнді құрайды. 2024 және 2023 жылдарда теленбеген қалдықтар бойынша пайыздар есептелмеді.

Күтілетін кредиттік зияндарға бағалау резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві	1.595.961	4.370.043
Бір жылға есептеу	80.271	336.568
Есептен шығару	(1.122.846)	(3.059.800)
Бағамдық айырма	217.053	(50.850)
31 желтоқсанға күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві	770.439	1.595.961

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТІЛЕР (жалғасы)**11. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)**

Одан әрі сауда және басқа да дебиторлық берешектің мерзімдері бойынша талдау келтірілген:

	Кешіктірілген төлемдер					Жиыны
	Ағымдағы	31-60 күн	61-90 күн	91-120 күн	120 күннен артық	
2024 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредиттік зияндар пайызы	0,00%	0,45%	0,89%	0,00%	74,10%	–
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	2.095.935	302.194	302.513	117	1.034.186	3.734.945
Күтілетін кредиттік зияндар	75	1.373	2.703	0	766.288	770.439

Кешіктірілген төлемдер

	Кешіктірілген төлемдер					Жиыны
	Ағымдағы	31-60 күн	61-90 күн	91-120 күн	120 күннен артық	
2023 жылғы 31 желтоқсан						
Күтілетін кредиттік зияндар пайызы	0,00%	0,30%	0,00%	0,00%	93,31%	–
Дефолт кезінде есепті жалпы баланстық құн	1.592.794	136.158	–	–	1.709.996	3.438.948
Күтілетін кредиттік зияндар	13	406	–	–	1.595.542	1.595.961

12. БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ АКТИВТЕР

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да айналымдағы активтер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Өтелуге жататын ҚҚС	2.118.345	896.037
Келешек кезеңдердің шығыстары	102.619	136.703
Берілген аванстар	86.962	94.815
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	76.069	58.862
Жұмыскерлердің берешегі	7.122	6.951
Басқалары	–	402
Минусы: құнсыздану резерві	2.391.117	(4.515)
		1.189.255

Басқа да айналымдағы активтер бойынша бағалау резервіндегі өзгерістер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
1 қаңтарға басқа да айналымдағы активтер бойынша бағалау резерві	4.515	–
Есептен шығару	(4.515)	4.515
31 желтоқсанға басқа да айналымдағы активтер бойынша бағалау резерві	–	4.515

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Банкте АҚШ долларында ақша қаражаты	9.270.454	3.363.009
Банкте теңгемен ақша қаражаты	558.973	23.357
Банкте еуроға ақша қаражаты	626	277.198
Банкте басқа шетел валютасында ақша қаражаты	38.020	9.747
	9.868.073	3.673.311

Қысқа мерзімді депозиттер түрлі мерзімдерге Компанияның ақша қаражатындағы мұқтаждығына қарай (бір күннен үш айға дейін) орналастырылады. Мұндай депозиттерге қысқа мерзімді депозиттер үшін тиісті мөлшерлемелер бойынша пайыздар есептеледі. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қысқа мерзімді депозиттер бойынша сыйақы мөлшерлемесі АҚШ долларында 3%-дан 4%-ға дейін, теңгемен 11%-дан 15,05%-ға дейін өзгерді (2023 жылы: АҚШ долларында 3%-дан 3,5%-ға дейін, теңгемен 10,69%-дан 15,55%).

2024 жылы ақша қаражаты мен оның баламаларына есептелген пайыздық кірістер 173.251 мың теңге (2023 жылы: 175.304 мың теңге) болды (22-ескертпе).

14. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

2024 жылғы және 2023 жылғы 31 желтоқсанға жарғылық капитал толығымен төленді және былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Иелік ету үлесі, %	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
ҚМГ ҰК	100%	18.625.721	18.625.721
	100%	18.625.721	18.625.721

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Компания 7.360.000 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін – 0 теңге) мөлшерінде дивидендтерді жариялап, Бас компанияға төледі.

2023 жылдың ішінде Компанияның жарғылық капиталы 7.050.000 мың теңге сомаға ақша қаражатымен ұлғайды.

15. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа да кредиторлық берешек былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Тауарлар мен қызметтер үшін сауда кредиторлық берешек	910.885	1.463.386
Айналымнан тыс активтер үшін сауда кредиторлық берешек	–	2.087
	910.885	1.465.473

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда кредиторлық берешек мына валюталарда білдірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Теңге	636.174	1.071.414
АҚШ доллары	273.417	389.146
Рубль	891	4.913
Еуро	403	–
	910.885	1.465.473

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

16. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлер алдындағы берешек (оның ішінде демалыстар бойынша резерв)	277.731	215.283
Шарттың орындалуын қамтамасыз ету	209.755	31.622
Төленуге жататын басқа да салықтар	27.934	34.667
Төленуге жататын ҚҚС	2.380	3.531
Басқасы	5.449	28.584
	523.249	313.687

17. САТЫП АЛУШЫЛАРМЕН ЖАСАЛҒАН ШАРТТАР БОЙЫНША ТҮСІМ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін түсім былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Қызмет түрлері		
Шикі мұнайды тасымалдаудан түскен түсім	14.703.871	5.065.429
Құрғақ жүктерді тасымалдау	6.622.117	4.216.039
Техникалық менеджмент	509.406	72.620
Мұнайды/жүктерді тасымалдау кезіндегі демерредж	354.852	110.694
Экспедициялау	12.495	195.079
	22.202.741	9.659.861

Шикі мұнайды тасымалдаудан түскен түсім Каспий теңізінде тасымалдау қызметтерін көрсетумен байланысты болды. 2024 жылдың ішінде бұл қызметтерді негізгі тұтынушылар SOCAR MIDSTREAM OPERATIONS LLC және DeltaTrans Logistics DMCC болды.

Мұнайды/жүктерді тасымалдау кезіндегі демерреджден түсетін түсім Компанияның шартта белгіленген нормативтік уақыттан тыс тиеу және түсіру порттарында кемеңі қарапайымдылығы үшін жалдаушыдан алатын өтемақысы болып табылады.

Құрғақ жүктерді тасымалдаудан түскен түсім Каспий теңізіндегі бағыттар бойынша «Барыс», «Сұңқар», «Бүркіт», «Түркістан» және «Бекет-Ата» кемелерінде контейнерлерді тасымалдау болып табылады.

Экспедициядан түскен түсім Ақтау портында жүктерді жөнелту және жүк құжаттарын дайындау процесін ұйымдастырумен байланысты болды.

Техникалық менеджменттен түсетін түсімге Лива және Тараз кемелеріне техникалық қызмет көрсету және жабықтау кіреді.

Шикі мұнайды тасымалдау және экспедициялау қызметтерін қоспағанда, Компанияның барлық қызметтері бойынша түсім уақыт кезеңінің ішінде танылады. Мәміле бойынша барлық тараптар қабылдаған және келісіп алған көлем мен Компания әрі кеме жалдаушылар арасында жасалған шарттарда белгіленген тиянақталған тарифтерге сүйене отырып, шикі мұнайды тасымалдау және экспедициялау қызметтерін көрсетуден және тасымалдау бойынша қызметтердің көрсетілу фактісі бойынша түскен түсім. 2024 жылдың ішінде Компания шарт бойынша міндеттемелер құрамына қосылған сомаларға қатысты түсімді мойындамады (2023 жылы: 0 теңге).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. ЖАЛҒА БЕРУДЕН ТҮСКЕН КІРІС**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін жалдаудан түскен кіріс былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Сүйреуіштерді операциялық жалға беруден түскен кірістер	1,118,519	218,276
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен түскен кірістер (б-ескертпе)	205,470	253,504
Жабдықтау кемелерін операциялық жалға беруден түскен кірістер	–	5,523,885
Танкерлерді операциялық жалға беруден түскен кірістер	–	1,283,598
	1,323,989	7,279,263

Компания OFCO Offshore Support & Logistic Services LLC компаниясына 2023 жылдың қыркүйегінде «Талас» және «Ембі» буксирлерін және 2024 жылдың қаңтарында «Иргиз» буксирлерін операциялық жалға берді.

19. КӨРСЕТІЛГЕН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін көрсетілген қызметтердің өзіндік құны былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Шікі мұнайды тасымалдау	11,791,722	4,165,624
Жүктерді тасымалдау	3,398,237	2,973,310
Құрғақ жүктерді таситын кемелерді пайдалану шығыстары	2,701,939	2,496,317
Сүйреуіштер мен баржаларды жалдау шығыстары	614,137	610,366
Техникалық менеджмент қызметтері	434,788	58,526
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке техникалық қызмет көрсету	147,317	142,469
Сервистік флот бойынша шығыстар	144,933	628,711
Мұнайды/жүктерді тасымалдау кезіндегі демерредж	73,554	–
Экспедициялау	1,013	10,269
Жабдықтау кемелерін жалдау шығыстары	–	5,444,299
Танкерлерді жалға берумен байланысты шығыстары	–	1,091,200
Басқасы	15,462	19,385
	19,323,102	17,640,476

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін көрсетілген қызметтердің өзіндік құны былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Флотты жалдау	5,171,382	5,410,440
Кемелерге техникалық қызмет көрсету және басқару	4,588,157	4,780,801
Жағар май мен басқа да материалдар	3,210,933	2,335,340
Порт алымдары	2,298,111	1,786,745
Тозу және амортизация	2,126,401	1,499,092
Жалақы және тиісті сапықтар	659,258	540,382
Сақтандыру шығыстары	562,809	501,874
Кемелерге агент қызметін көрсету	191,118	155,505
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке техникалық қызмет көрсету	119,527	119,953
Пайда салығын қоспағанда, басқа да салықтар	103,423	117,316
Сүйреу қызметтері	35,553	30,401
Негізгі құралдарды жөндеу	–	190,680
Басқасы	256,430	171,947
	19,323,102	17,640,476

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін жалпы және әкімшілік шығыстар былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Жалақы және тиісті салықтар	1.119.577	1.025.289
Іссапар шығыстары	121.530	96.799
Сыйлықақылар бойынша резерв	91.319	26.290
Жөндеу және қызмет көрсету	88.572	85.077
Күтілетін кредиттік зияндар резервін есептеу	75.757	336.568
Кәсіби қызметтер	40.816	58.048
Әлеуметтік шығыстар	29.159	45.125
Жалдау	25.909	41.247
Мүшелік жарналар	28.969	33.070
Тозу және амортизация	30.395	31.519
Тренингтер	27.123	7.867
Сақтандыру	23.018	20.759
Байланыс қызметтері	10.507	8.523
Банк комиссиялары	6.864	6.149
Өкілдік шығыстары	4.447	3.831
Материалдар	2.727	4.632
Басқасы	(130.049)	221.949
	1.596.640	2.052.742

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін басқа да операциялық кірістер/(шығыстар) былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Шығыстарды өтеу	166.189	–
Айыппұлдар мен есімақылардан болатын кірістер	1.061	639
Айалымнан тыс активтердің есептен шығуынан түскен кіріс	–	300.764
ТМҚ-ны сатудан түскен кіріс	–	63.971
Басқасы	39.316	23.254
	206.566	388.628

Қорлар бойынша резервті есептеу

Негізгі құралдардың шығуынан болған шығын

Үшінші тараптардың басқа да қызметтері

	(15.089)	(2.783)
	(16)	(26.779)
	(82.953)	(65.409)
	(98.058)	(94.971)

21. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР/(ШЫҒЫСТАР)

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін қаржылық кірістер/(шығыстар) былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Пайыздық кіріс (13-ескертпе)	173.251	175.304
Қаржылық міндеттемелерді дисконттау	32.414	–
	205.665	175.304
Дисконт амортизациясы	(1.236)	–
	(1.236)	–

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**22. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР**

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін пайда салығы бойынша шығыстар былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Пайдаға салынатын ағымдағы салық бойынша шығыс	1.917.694	3.181.242
Алдыңғы кезеңдер үшін пайдаға салынатын ағымдағы салықты түзету	(3.737)	2.427
Кейінге қалдырылған салық бойынша үнемділік	(112.294)	(244.299)
	1.801.663	2.939.370

23. ПАЙДА САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Төменде 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін пайда салығы бойынша шығыстардың үнемділігімен бірге пайда салығының ресми мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі пайдаға қолданылатын пайда салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
Салық салынғанға дейінгі пайда	16.193.126	3.755.596
Нормативтік салық мөлшерлемесі	20%	20%
Ресми мөлшерлеме бойынша пайда салығы бойынша шығыстар	3.238.625	751.119
Жеңілдікпен салық салынатын елдерде тіркелген еншілес кәсіпорындардың пайдасы	1.917.695	3.181.244
Халықаралық кемелер тізлімінде тіркелген кемелер бойынша кірістер мен шығыстардан босатылған	(407.523)	339.796
Дивидендтер бойынша кіріс	(2.822.020)	(1.352.471)
Алдыңғы кезеңдер үшін пайдаға салынатын ағымдағы салықты түзету	(3.737)	2.427
Басқа да тұрақты айырмалар	(121.377)	17.255
Пайда салығы бойынша шығыстар	1.801.663	2.939.370

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін кейінге қалдырылған салық бойынша қозғалыс былайша көрсетілген:

Мың теңгемен	Жиынтық кіріс туралы есептегі уақытша айырмалардың туындауы және қайтарылуы		Жиынтық кіріс туралы есептегі уақытша айырмалардың туындауы және қайтарылуы	
	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер				
Ауыстырылатын салық залалы	603.434	(189.378)	792.812	—
Күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резерві	154.088	(166.007)	320.095	874.009
Сыйлықақы төлемдері бойынша резерв	20.739	2.590	18.149	27.437
Басқа да есептеулер	60.904	(2.212)	63.116	69.898
Кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	839.165	(355.007)	1.194.172	971.344
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер				
Негізгі құралдар мен инвестициялық жылжымайтын мүлік	1.315.838	(467.304)	1.783.139	1.804.610
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелер	1.315.838	(467.304)	1.783.139	1.804.610
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттеме	476.673	(112.294)	588.967	833.266

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**23. ПАЙДА САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның 2023 жылдан көшкен айтарлықтай салық шығындары болды, олар болашақ кезеңдерге ауыстырылуы мүмкін және болашақ салық салынатын кірісті азайту үшін пайдаланылуы мүмкін. Қазақстандық салық заңнамасына сәйкес салық шығындары 10 жыл ішінде болашақ салық салынатын пайдаға қарсы есептелуі мүмкін. Тиісінше, 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 603.434 мың теңге мөлшерінде кейінге қалдырылған салық бойынша актив салық шығындарына қатысты танылды (2023 жылғы 31 желтоқсан: 792.812 теңге). 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның танылмаған салық шығындары болмады.

24. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

Байланысты тараптарға Компанияның негізгі басқарушы персоналы, Компанияның негізгі басқарушы персоналына тікелей немесе жанама күйде едәуір үлес тиесілі болатын компаниялар, «ҚМГ» ҰҚ тобына кіретін компаниялар және «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ бақылайтын басқа да компаниялар кіреді.

Байланысты тараптармен мәмілелер міндетті түрде нарықтық талаптарға сәйкес жүзеге асырылмайтын тараптар арасында келісілген шарттарда жасалды. Жыл соңына өтелмеген қалдықтардың қамтамасыз етуі жоқ, олар пайызсыз болып табылады және есеп айырысулар, бұдан әрі көрсетілгенді қоспағанда, ақшалай жасалады. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания байланысты тараптардың берешегіне қатысы бар дебиторлық берешектің күтілетін кредиттік зиянын 89.891 мың теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 1.070.347 мың теңге) мөлшерінде көрсетті. Мұндай бағалау байланысты тараптың қаржылық жағдайын және оның қызметі жүзеге асырылатын нарықты тексеру арқылы әрбір есепті кезеңде жүзеге асырылады.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен елеулі мәмілелер, сондай-ақ 2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына қалыптасқан қалдықтар төменде көрсетілген:

Кірістер

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» бақылауындағы компаниялар		
«KTZ EXPRESS» АҚ	3.997.601	1.015.285
«KTZ EXPRESS SHIPPING» ЖШС («KTZ EXPRESS» АҚ ЕҰ)	114.497	-
«Қазпошта» АҚ	58.459	-
«Құрық порты» ЖШС	31.095	30.110
«Транстелеком» АҚ	23.694	9.988
«ҚазМұнайГаз» ҰҚ бақылауындағы немесе едәуір ықпалындағы компаниялар		
«Теңізшевройл» ЖШС	12.495	195.079
«Жеңіс Оперейтинг» ЖШС	8.832	5.558.071
Басқасы	118.510	138.115
	4.365.183	6.946.648

Бірлескен кәсіпорындар

Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd	511.219	73.220
---	---------	--------

Сатып алу

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» бақылауындағы компаниялар		
«Ақтау Халықаралық Теңіз Сауда Порты ҰҚ» АҚ	994.890	834.428
«Құрық порты» ЖШС	3.346	-
«Транстелеком» АҚ	3.014	4.905
Басқалары	42.322	28.916
«ҚазМұнайГаз» ҰҚ бақылауындағы немесе едәуір ықпалындағы компаниялар		
«ТеңізСервис» ЖШС	20.025	25.105
Басқалары	19.598	15.666
	1.083.195	909.020
Бірлескен кәсіпорындар		
Caspian Integrated Maritime Solutions Ltd	5.244.936	262.019

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ (жалғасы)**

Компанияның еншілес ұйымдарынан алынған дивидендтер

Мың теңгемен	2024 жыл	2023 жыл
«Kazmortransflot Ltd.»	13.628.471	6.695.400
«Kazmortransflot UK Ltd.»	481.630	66.954
	14.110.101	6.762.354

2024 жылы Компания 14.110.101 мың теңге (баламасы 30.100 АҚШ доллары) сомасына дивидендтер алды. 2023 жылғы және 2024 жылдың 9 айының дивидендтері «KazMortransflot LTD» пен «Kazmortransflot UK Ltd.» еншілес компаниясы қызметінің нәтижелері бойынша Компания Басқармасының отырысында жарияланды.

Сауда және басқа да дебиторлық берешек пен берілген аванстар

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» бақылауындағы компаниялар		
«KTZ EXPRESS» АҚ	663.962	78.963
«Ақтау Халықаралық Теңіз Сауда Порты ҰК» АҚ	29.292	15.744
«Құрық порты» ЖШС	2.902	2.810
«Транстелеком» АҚ	2.612	1.864
«ҚазМұнайГаз» ҰК бақылауындағы немесе едәуір ықпалындағы компаниялар		
«Жеңіс Оперейтинг» ЖШС	824	2.986
«Теңізшевройл» ЖШС	–	28.427
Басқалары	12.691	29.727
	712.283	160.521

Бірлескен кәсіпорындар

Caspiran Integrated Maritime Solutions Ltd

49.835 81.645

Сауда және басқа да кредиторлық берешек пен алынған аванстар

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 31 желтоқсан
«Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» бақылауындағы компаниялар		
«Транстелеком» АҚ	291	448
«ҚТЖ ҰК» АҚ	–	97.997
Басқалары	2.396	2.894
«ҚазМұнайГаз» ҰК бақылауындағы және едәуір ықпалындағы компаниялар		
«ТеңізСервис» ЖШС	–	4.750
Басқалары	1.476	2.339
	4.163	108.428

Бірлескен кәсіпорындар

Caspiran Integrated Maritime Solutions Ltd

276.922

41.865

Негізгі басқарушы қызметкерлерге төленетін сыйақы

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі басқарушы персонал 4 адамнан (2023 жыл: 3 адам) тұрды. Қоса беріліп отырған жиынтық кіріс туралы жекелеген есептің жалпы және әкімшілік шығыстарына қосылған 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін негізгі басқарушы қызметкерлерге төленген жалпы сыйақы сомасы 153.519 мың теңгені (2024 жыл: 135.175 мың теңге) құрайды. 2024 жылы, негізгі басқарушы персоналға сыйақы негізінен жалақы мен бонустан тұрады (2023 жыл: негізінен жалақы мен бонустан тұрады).

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ (жалғасы)****Негізгі басқарушы қызметкерлерге төленетін сыйақы (жалғасы)**

2009 жылғы маусымда Компания Еуропа Қайта Құру және Даму Банкінен (бұдан әрі – «ЕҚҚДБ») алынған қарыз бойынша «Маңғыстау Облысының Кеме жөндеу Зауыты» ЖШС (бұдан әрі – «МОКЖЗ») қауымдасқан компаниясының міндеттемелеріне қаржылық кепілдікті шығарды. Қаржылық кепілдік шартына сай МОКЖЗ берешекті уақтылы өтей алмаған жағдайда Компания МОКЖЗ берешегі сомасының 30%-ын (капиталға қатысу үлесіне пропорционалды) төлеуі тиіс.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша МОКЖЗ ЕҚҚДБ берешегінің пайыздары мен негізгі сомаларын лайықты түрде төлей алмады, сондай-ақ қарызбен байланысты белгілі бір міндеттемелерді бұзды. Сондай-ақ, МОКЖЗ-дегі үлестің 50% иелік ететін «Топаз Энерджи» кепілдік келісімінен шықты. Осылайша, Компания пен «Балықшы» ЖШС арасындағы үлес тиісінше 30% және 20% мөлшерінде бөлінді. Нәтижесінде Компанияға үлестің 60% тиесілі болды.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша МОКЖЗ-нің ЕҚҚДБ алдындағы берешек сомасы 11.603.268 мың АҚШ доллары болды. 2013 жылғы 1 тамызда Компания «Балықшы» ЖШС қаржылық капиталындағы қатысу үлесінің 30%-ын сатты. Қаржылық кепілдік туралы шарттың талаптарына сай, Компанияның қаржылық кепілдік бойынша міндеттемені ЕҚҚДБ келісімінсіз үшінші тараптарға беруге құқығы жоқ. Нәтижесінде, кепілдік бойынша құқықтар «Балықшы» ЖШС-не өтпеді және Компания бұрынғысынша үлестің 60%-ы үшін жауапкершілік көтерді.

2020 жылы ЕҚҚДБ шағымы бойынша Арбитраждық сотта тыңдаулар болды, мұнда ЕҚҚДБ наразылығы ішінара былайша қанағаттандырылды:

- 4.223.796 АҚШ доллары (кепілдік міндеттемелері бойынша негізгі борыш), сондай-ақ 2021 жылғы 22 маусымнан бастап міндеттемелер орындалғанға дейін мерзімі өткен әрбір күн үшін 543,29 АҚШ доллары мөлшеріндегі өсімақы;
- Caspian Services Inc ортақ тәртіппен, бұл шығыстарды ЕҚҚДБ төлеу күнінен бастап ҚТҚФ төлегенге дейін 7,9% мөлшерінде 610.000 фунт стерлинг (ортақ тәртіппен, арбитражға шығындарды өтеу);
- Caspian Services Inc ортақ тәртіппен, ЕҚҚДБ шығыстарын төлеу күнінен бастап ҚТҚФ төлегенге дейін 7,9% мөлшерінде пайыздарды есептей отырып, арбитраждың қаламақысын өтеу есебінен 51.670 фунт стерлинг;
- Caspian Services Inc ортақ тәртіппен, ЕҚҚДБ шығыстарын төлеу күнінен бастап ҚТҚФ төлегенге дейін 7,9% мөлшерінде пайыздарды есептей отырып, LCIA қаламақысын төлеу есебінен 4.245,64 фунт стерлинг.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания қаржылық кепілдік бойынша барлық міндеттемелерді өтеді.

2020 жылы Компания Маңғыстау облысының Мамандандырылған ауданаралық экономикалық сотына (бұдан әрі МАЭС) «Балықшы» ЖШС-тен барлық төленген міндеттемелерді ЕҚДБ пайдасына өндіріп алу жөнінде хабарласты. Сот істерінің нәтижесінде Компания мен «Балықшы» ЖШС 2021 жылғы 6 шілдеге дейінгі мерзімде 2.555.360 мың теңге мөлшеріндегі соманы төлеу туралы бітімгерлік келісімге қол қойды.

2021-2023 жылдардың ішінде Компания «Балықшы» ЖШС-тің кредитті төлей алу қабілетін талдау үшін компанияның қаржылық жағдайы туралы формалды ақпаратты алмады. Есепті күнге Компания «Балықшы» ЖШС-тің міндеттемелерді орындауының төмен ықтималдылығына байланысты дебиторлық берешекті мойындамады.

2022 жылғы тамызда Маңғыстау облыстық сотының ұйғарымымен Маңғыстау облысының сотының бітімгершілік келісімді бекіту туралы МАЭС ұйғарымы жойылды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ҚАРЖЫЛЫҚ КЕПІЛДІК БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ**

2022 жылғы мамырда Маңғыстау облысының МАЭС-на «Балықшы» ЖШС-нің мыналарды жарамсыз деп тану туралы талап арызы келіп түсті:

- 29.07.2013 жылғы «Маңғыстау облысының кеме жөндеу зауыты» ЖШС (бұдан әрі МОКЖЗ) қатысу үлесін сатып алу-сату және ҚТКФ мен «Балықшы» ЖШС арасында ЕҚДБ алдында кепілдік міндеттемелерді беру шартын;
- 10.12.2013 ж. МОКЖЗ қатысушыларының жалпы жиналысының қатысушылардың ауысуына байланысты МОКЖЗ-ды қайта тіркеу туралы хаттамасы;
- ҚТКФ қатысушылардың құрамынан шығуына байланысты әділет органдарында МОКЖЗ қайта тіркеу (талапкердің дәлелдері: МОКЖЗ қатысу үлесін сатып алу-сату және кепілдік мән-жайларды беру шарты ЕҚДБ келісімінсіз жасалуы мүмкін емес; ҚЖЖ хаттамасында «Балықшы» ЖШС директорының қолын басқа адам қойды, ҚЖЖ сырттай шешім қабылдауға құқылы емес, ҚЖЖ өткізу туралы хабарлау тәртібі бұзылған).

2022 жылғы тамызда Маңғыстау облысы бойынша МАЭС шешімімен талапкердің сатып алу-сату шартын және МОКЖЗ ЖШС ҚЖЖ хаттамасын жарамсыз деп тану бөлігіндегі талабы қанағаттандырылды.

2022 жылғы қарашада Маңғыстау облыстық сотының сот алқасының қаулысымен ҚТКФ апелляциялық шағымы қанағаттандырусыз қалдырылды, бірінші сатыдағы соттың шешімі өзгеріссіз қалды.

2024 және 2023 жылдардың 31 желтоқсанына Компания «Маңғыстау облысының кеме жөндеу зауыты» ЖШС-нің (бұдан әрі «МОКЖЗ») 30% иелік етеді. 2024 жылғы 31 желтоқсанда бір акцияның баланстық құны 0 теңге (2023 жылғы 31 желтоқсан: 0 теңге) болды.

26. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Салық салу**

Қазақстандық салық, валюталық және кеден заңнамасы түрлі талқылауларға жол береді және жиі өзгеріп отырады. Компания басшылығының операцияларға және Компания қызметіне қатысты қолданылатын мұндай заңнаманы түсіндіруі тиісті органдармен даулануы мүмкін. Қазақстанда болған жуырдағы оқиғалар салық органдары заңнаманы түсіндіру және салық есептеулерін тексеру кезінде барынша қатан ұстанымды алуы мүмкін екендігіне нұсқап отыр. Салдарынан, салық органдары бұрын шағым қойылмаған мәмілелер мен есепке алу әдістері бойынша шағымдар қоя алады. Нәтижесінде елзәір қосымша салықтар, өсімпұлдар мен айыппұлдар есептелеуі мүмкін. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексерулер бұдан да ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса жекелеген қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды ХҚЕС-ке сәйкес көрсетуге қатысты пікірлер.

Қазақстандық салық салу жүйесінің екішұтылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың түпкі сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Компания басшылығы 2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша заңнаманың тиісті ережелері оларға дұрыс түсіндірілді және салық, валюта мен кеден заңнамасының бөлігінде қабылданған Компанияның ұстанымы дау бола қалған жағдайда сәтті қорғалады деп пайымдайды.

2021 жылдың ішінде 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енген, Компанияға ықпалын тигізетін салық заңнамасында өзгерістер болды. Атап айтқанда, заңды тұлғалардың Қазақстан Республикасының халықаралық кеме тізілімінде тіркелген кемелер еңбегімен тапқан жүктерді тасымалдаудан, сондай-ақ бербоут чартер мен димайз чартерден түскен кірістер бойынша пайда салығы 100%-ға азаяды. Бұл мұндай кемелер пайда салығынан босатылатындығын білдіреді. 2021-2022 жылы Компания өз кемелерін (сүйреуіштерден басқа) Қазақстан Республикасының халықаралық кеме тізілімінде қайта тіркеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**26. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)****Сот шағымдары**

Әдеттегі қызметті жүзеге асыру барысында Компания сот шағымдарының немесе істерінің мәні болуы мүмкін. Басшылықтың пікірінше, қазіргі уақытта Компания қызметінің нәтижелеріне немесе оның қаржылық жағдайына айтарлықтай әсер ете алатын ағымдағы қандай да бір сот істері немесе шағымдар жоқ.

Компания нақты жағдайларды ескере отырып елеулі міндеттемелердің пайда болу ықтималдығын бағалайды және тиісті резервті өзінің жекелеген қаржылық есептілігінде міндеттеменің пайда болуына әкеліп соқтыратын оқиғалар болады, ал тиісті міндеттеменің сомасы шынайы түрде айқындала алады деген жеткілікті ықтималдылық болғанда ғана көрсетеді. 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы жекелеген қаржылық есептілікте сот шағымдары бойынша резервтер көрсетілмеді.

Экологиялық мәселелер

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырайды. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар өте қатаң болуы мүмкін. Заңнамада қолданылып жүрген ережелер, азаматтық талаптар немесе өзгерістерді өте қатаң түсіндіру нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер дұрыс бағалануы мүмкін емес. Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Компанияның жеке қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижесіне теріс әсер ететін мүмкін әлде ықтимал міндеттемелер болмайды деп есептейді.

Келешек операциялық жалдау бойынша шарттық міндеттемелер – Компания жалға беруші ретінде

Компания сүйреуіштер мен кеңсе үй-жайларын операциялық жалдау шарттарының бірқатарын жасады. Бұл жалдау шарттары 3 жылға дейінгі мерзімдерге жасалды. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалдау элементтерін қамтитын операциялық жалдау шарттары бойынша, сондай-ақ сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша келешек кезеңдерде алынуга жататын ең аз жалдау акысы мыналарды құрайды:

<i>Мың теңгемен</i>	2024 жыл	2023 жыл
Бір жыл ішінде	1.295.754	1.084.471
Бір жылдан артық, бірақ бес жылдан астам емес	1.043.184	1.998.064
Бес жылдан астам	–	–

27. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның негізгі қаржы құралдары шаруашылық қызметті жүргізуден тікелей туындайтын ақша қаражаты мен оның баламаларынан, қысқа мерзімді банк депозиттерінен, сауда және басқа да дебиторлық берешектен, сауда және басқа да кредиторлық берешектен тұрады. Компания қаржы құралдарымен сауда жасаған жоқ.

Компания валюталық тәуекелге, кредиттік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш. Компания басшылығы мұндай тәуекелдерді басқару процесін бақылайды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияда қаржы құралдарына байланысты міндеттемелерді өтеуге қажетті қаражат алуға туындайтын қиындықтар тәуекелі. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТІШЕЛЕР (жалғасы)**27. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Өтімділік тәуекелі (жалғасы)**

Ағымдағы өтімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Компания акшалай қаражаттардың тапшылық тәуекелдігіне бақылау жасайды. Бұл құрал қаржылық инвестицияларды және қаржы активтерін өтеу мерзімін ескереді.

Келесі кестеде келісімшартты дисконтталмаған төлемдердің негізінде 2024 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша жиынтық деректер келтірілген.

Мың теңгемен	Талап етілгенге дейін	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан		Жиыны
				5 жылға дейін	5 жылдан астам	
2024 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	174.710	736.175	-	-	-	910.885
Шарттың орындалуын қамтамасыз ету	-	110.843	98.912	86.414	-	296.169
	174.710	847.018	98.912	86.414	-	1.207.054

2023 жылғы 31 желтоқсанға						
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	234.709	1.230.764	-	-	-	1.465.473
Шарттың орындалуын қамтамасыз ету	-	31.622	-	-	-	31.622
	234.709	1.262.386	-	-	-	1.497.095

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек акша ағындарының әділ құны шетел валюталары бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Компанияның валюталық тәуекелге ұшырағыштығы бірінші кезекте АҚШ доллары мен еуроға білдірілген Компанияның қарыздары бойынша берешекпен және сауда кредиторлық берешекпен білдірілген. Осылайша, валюта бағамдарының өзгерісі Компанияның жекелеген қаржылық жағдайына айтарлықтай ықпал ете алады.

Төмендегі кестеде Компанияның 2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салық салынғанға дейінгі табысының (акша активтері мен міндеттемелерінің әділ құнындағы өзгерістерінің салдарынан) басқа да өзгермелілердің өзгермеуі кезінде негізді түрде болжауға болатын АҚШ доллары мен еуруның айырбастау бағамының өзгеруіне сезімталдылығы көрсетілген.

Мың теңгемен	2024 жылғы 31 желтоқсан		2023 жылғы 31 желтоқсан	
	Айырбастау бағамының ұлғаюуы / (азаяуы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Айырбастау бағамының ұлғаюуы / (азаяуы)	Салық салынғанға дейін зиянға әсері
АҚШ доллары	+9,09% -7,34%	1.005.341 (811.794)	+14,15% -14,15%	615.099 (615.099)
Еуро	+9,00% -5,95%	20 (13)	+12,95% -12,95%	48.894 (48.894)

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

27. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел, негізінен, ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша, сондай-ақ, өтелмеген дебиторлық берешек пен расталған операцияларды қоса алғанда, клиенттерге қатысты туындайды. Банктер мен қаржы мекемелеріне қатысты, тек рейтингісі жоғары мекемелер ғана қабылданады. Компания өз қызметтерін тек қаржылық жағдайы тұрақты және тиісті кредиттік тарихы бар бірнеше ірі сатып алушыларға ғана көрсетеді. Күтілетін кредиттік зияндарға бағалау резервтерін шегере отырып, ақша қаражаты мен оның баламаларының және дебиторлық берешектің баланстық құны кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың максималды сомасын білдіреді. Компанияның ішкі рейтингтерді тағайындау және контрагенттерге кредит лимиттерін белгілеу саясаты жоқ.

Қаржы құралдарының әділ құны

Әділ құн тарату кезіндегі мәжбүрлеп сату немесе өткізу мәмілелерінен басқа, нарықтық талаптарда мұндай мәмілені жасағысы келетін және ол жайында билетін тараптар арасындағы ағымдағы мәмілеге айырбасталуы мүмкін құралдың сомасы ретінде айқындалады.

Қаржы құралдарының әділ құнын есептеу үшін ұқсас кредиттік тәуекел мен талаптары бар қаржы құралдары үшін өтеуге дейін қалған уақыт кезеңі ескеріле отырып нарықтық пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағымдарының моделі қолданылады. Әділ құны жекелеген қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін активтер мен міндеттемелер жағдайында, келешек ақша ағындары Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (ҚР ҰБ) жариялайтын статистиканың негізінде ұқсас өтеу мерзімдерімен қаржы құралдарының орташа нарықтық мөлшерлемесі бойынша дисконтталады.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламаларының, сауда және басқа да дебиторлық берешектің, сауда және басқа да кредиторлық берешектің баланстық құны осы құралдардың қысқа мерзімді сипатының салдарынан шамамен олардың әділ құнына тең болды.

Капиталды басқару

Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Компания өз капиталын басқарады.

Компанияның капиталын басқару қатысушылардың капиталын басқару стратегиясына қатаң тәуелді болады. Капиталды басқару жөніндегі шешімдердің көпшілігі қатысушының тиісті комитеттерімен келісе отырып қабылданады. Капиталдың құрылымын қолдау немесе түзету үшін қатысушы Компанияның жарғылық капиталын ұлғайта алады және/немесе Компанияға барлық елеулі сыртқы қарыздарға кепілдіктер бере отырып, үшінші тараптардан қарызға қаржыландыруды алуға уәкілеттік бере алады.

28. ЕСЕПТІ КҮННЕН KEЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

2025 жылғы ақпанда Компания Басқармасы «KazMorttransflot Ltd.» компаниясының Мэн аралынан Маршалл аралдары Республикасына редомицилизациясын бекітті.